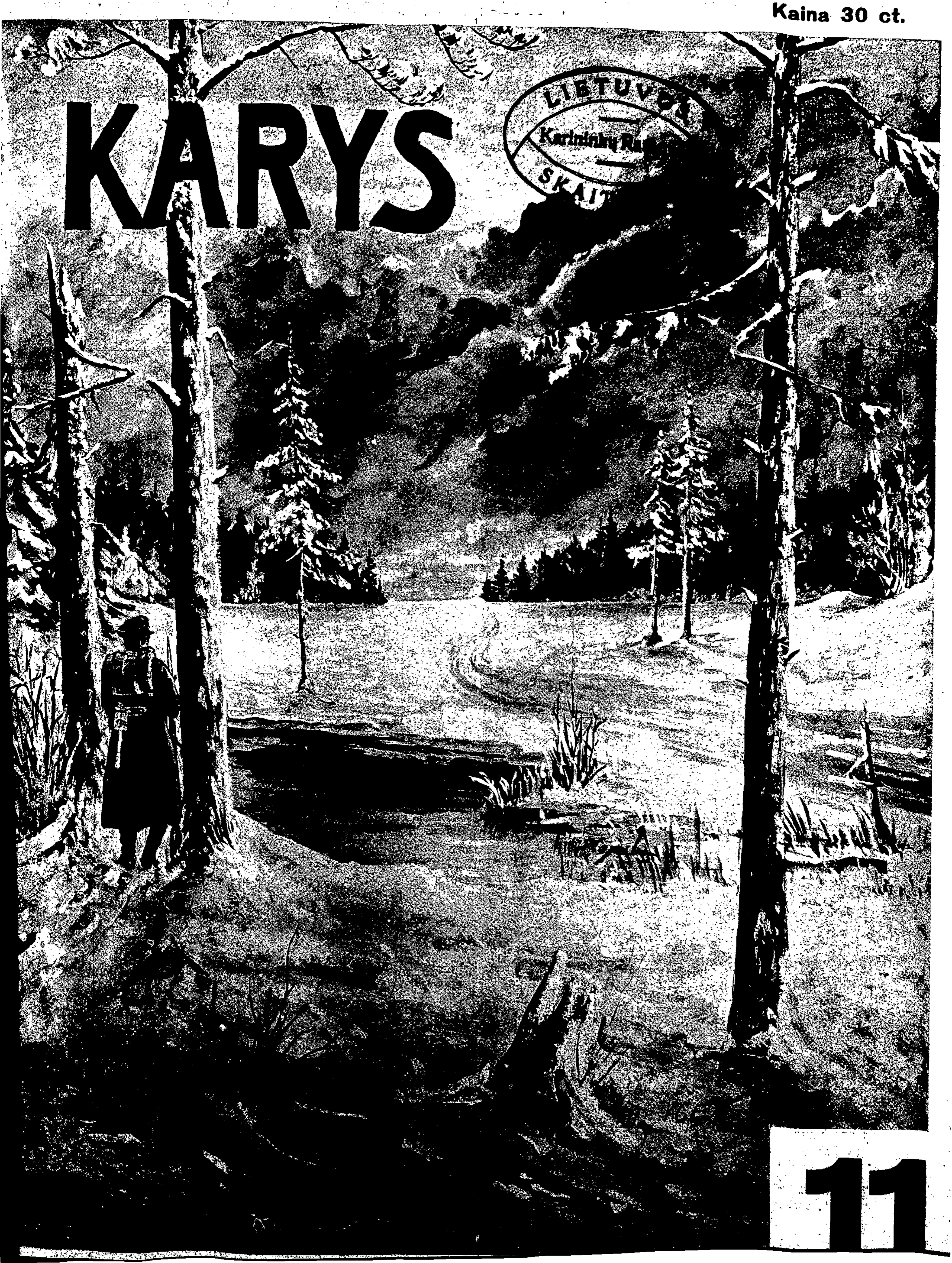

KARYS

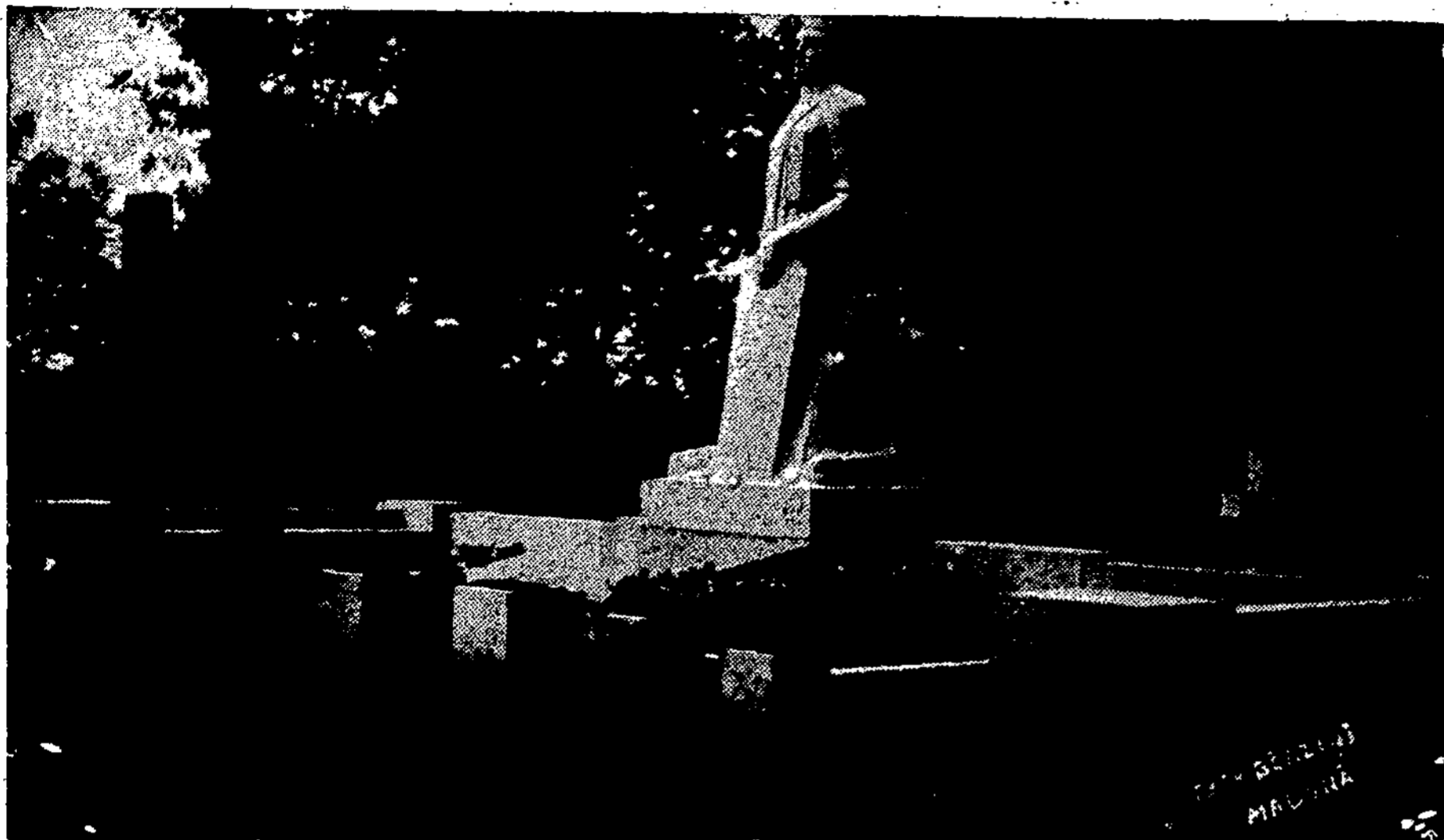
LIETUVOS
Karininkų Rūpa
SKAIT

Latvių kariuomenės vadas pulk. Kalpakas ir jo rinktinės žygiai.

Pirmasis Latvijos kariuomenės vadas pulkininkas Oskaras Kalpakas gimė 1882 metais. 1903 metais įstojo į rusų kariuomenę. 1908 metais baigė karo mokyklą. Dalyvavo kautynėse per didįjį karą; už pasižymėjimą kautynėse

Einant į priekį, ties Airite, kovo 6 dieną žuvo vyriausias Latvijos karo vadas pulkininkas Kalpakas. Drauge su juo taip pat žuvo tą patį dieną studentų kuopos vadas kapitonas Grundmanis, raitininkų būrio vyresnysis leitenantas Krievas ir artilerijos leitenantas Šinderis. Mirdamas pulk. Kalpakas paskyrė savo pavaduotoju karininkų kuopos vadą kapitoną Balodį, kuris tuojau tęsė puolimą. Ir jau kovo 10 d. buvo užimtas Saldaus miestas. Po to, smarkiai puldamas, batalionas atvaduoja žymią Latvių teritorijos dalį ir jau kovo mėnesio pabaigoje įsitvirtino Lielupes krantuose.

Paminklas pirmajam Latvių kariuomenės vadui pulk. O. Kalpakui, žuvusiam per Latvijos nepriklausomybės karą. Paminklas pastatytas Rygoje brolių kapinėse.

buvo apdovanotas šv. Jurgio kryžium. 1917 metais buvo paskirtas 103 pėstininkų pulko vadu. Didžiajam karui pasibaigus grįžta į tėviškę.

1918 metų lapkričio mėn. 18 dieną, paskelbus Latvijos nepriklausomybę, jis savanoriu įstojo į Latvių kariuomenės užuomazgą ir 1919 metų sausio 5 dieną skiriamas šios kariuomenės vadu.

1919 metų kovo 6 dieną žuvo kautynėse ties Airitės kaimu, Kuldigos apskrityje.

* * *

Paskelbus Latvijos nepriklausomybę, pradėta organizuoti ginkluotosios jėgos.

Pirmieji kautynių vienetai, kurie susidarė 1918 metų gruodžio mėnesyje, buvo šie:

1) karininkų atsargos kuopa, vadovaujama kapitono (vėliau generolo, buvusio Latvijos kariuomenės vado) Balodžio; už pasižymėjimą pirmose kautynėse prieš bolševikus, 1919 metų vasario mėn. karo ministeris pavadino ją pirmąja Latvijos nepriklausomybės kuopa;

2) Cesės kuopa, vadovaujama vyr. ltn. (vėliau pulkininko) Purinio;

3) studentų kuopa, vadovaujama kapitono Grundmano;

4) raitininkų būrys, kapitono Artum-Hartmano vadovaujamas.

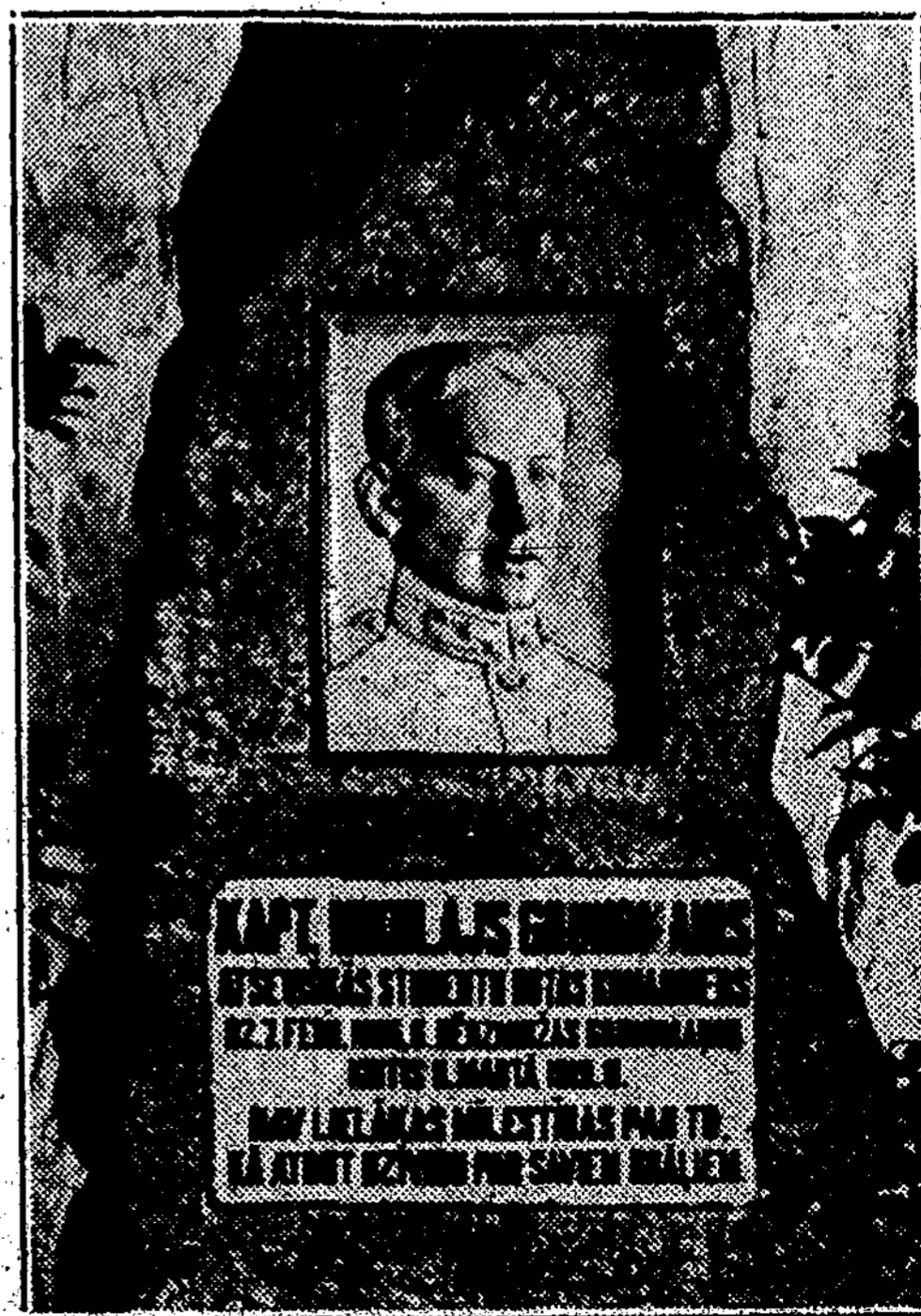
1919 metų sausio mėnesyje šie vienetai sudarė batalioną, kurio vadu buvo paskirtas pulkininkas Kalpakas.

Atitraukęs iš Rygos net iki Ventos upės, šis batalionas 1919 m. sausio mėn. 16 d. dalyvavo pirmose rimtose kautynėse prieš bolševikus ir nuo šio laiko daugiau jau nebesitraukė.

Kovo mėn. 3 d. prasidėjo kautynės atvaduojant Kuršių kraštą. Tą dieną buvo užimta Skrunda ir Jaunamūže (tarp Liepojos ir Mintaujos).

Kalpakas laikomas didžiuoju latvių tautos karžygiu, kaip pirmasis Latvių ginkluotųjų jėgų vadas.

Aukščiau minėtos Latvių nepriklausomybės aukos labai gerbiamos visos tautos, o pulk.

Paminklas kpt. N. Grundmanui, pirmajam atskiros latvių studentų kuopos vadui, pastatytas a. m. kovo mėn. žuvimo vietoje (ties Airitės k., Kuldigos aps.).

Pulkininkui Kalpakui pastatyti paminklai: jo žuvimo vietoje ir Rygoje brolių kapinėse. P. Jurgelėvičius.

LIETUVOS KARIUOMENĖS SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

XI metai.

Kaunas, 1929 m. kovo 21 d.

Nr. II (511)

Pareiga.

Kas laisvas nuo pareigų? Paklauskit akmenį, kurs guli vidury lauko. Jis atsakys rytoj, būdamas trobelės ar rūmų pamate. Paklauskit vandens lašą, kurs nulašės nuo stogo. Jis atsakys vilgydamas ištroškusių gerklę, ar sukdamas mašinos ratą.

Pažvelk į dangaus aukštybes, į mūsų takus, į mažiausią vabalėlį. Įsistebėk, kaip viskas sukasi, bėga, gimsta, miršta; pajusi kažkokį pareigos tinklą.

Dar tavęs pasaulyje nebuvo, o jau visa, ką matai, milijonai metų gyvena su savo troškimais, darbais, svajonėmis.

Užaugome. Motina ant rankų nešiojo, parūpino duonos kąsnį, pastogę. Ar būtum su savo gyvybe, kilniu žmogaus vardu, be tėvų, draugų pagalbos, naudojęs gyvenimo dovanomis, žemės vaisiais, kuriuos darbar turi?

Šiandieną turime drabužius, maitinamės, naudojames technikos patogumais; turime laisvę, meną, mokslą, proto laimėjimo turtus. Turime brangias tėvų tradicijas, kalbą.

Ar klausei kada nors savęs, iš kur tas viskas atsirado, kas sukūrė? Ar nesakė visa žinanti istorija, kad buvo laikai, kada žmogus ugnies nežinojo, buvo bejėgis gamtos bijantis padaras?

Kas sukrovė tuos medžiaginius ir dvasios turtus, kuriuos šiandieną turi?

Visi kūrė, mąstė, dirbo, krovė, saugojo, gynė ir padarė pasaulio takus, kuriuose esame ir naudojamės. Ar nejauti, kad ir tu turi atnešti savo dalį, arba nepalikti skolingas tiems, kurie tau tiek davė.

Kary, ar klausei kada nors savęs, kokios tavo pareigos, ką tu turi atlikti, nešiodamas garbingą kario vardą; koks tavo kelias?

Jei mažiausia dalelė ir be galo dideli visatos pasauliai, supinti į pareigos pynę, eina savo keliu, pildo savo įstatus, o tu kaip manai? Argi tik esi koks nors automatas, kurs moka pasakyti: „Kariuomenėje nesvarbu“, o ne sąmoningas savo pareigų pildytojas? Juk imi žemės vaisius, naudojies amžiais sukrautais žmonių turtais, ir gal lauki, kada smiltys akis užbers?

Mūsų šarvuočiai poilsio metu.

Tu esi išskirtas iš visos tautos—tau pavestos šalies laisvės, nepriklausomybės saugojimo pareigos.

Tau pavadė tokias garbingas pareigas — pasitikėję, kad būsi vertas savo pareigų; ir neapvilsi tavimi pasitikėjusių. Pareiga be sąžiningumo, pasitikėjimo, jos supratimo, tai supuvęs ramstis, kuriuo ir gyvenimo nukriaustieji bijo ramstyti.

Pareiga be tinkamo jos ėjimo — dvasios elgetų malda, kurios nieks neišklausys.

Pareiga, be tikslumo, tai raštas pasiūstas be adreso, laivas be vairo.

Pareiga, be jos meilės — bažnyčia sugriuvusiais altoriais.

Jei mes stovime garbingose karių eilėse, keliamo kardą ir vėliavą, laiduojame šaliai laisvę, nepriklausomybę, tai nemanykime, kad kokią malonę suteikiame. Nemanykime, kad tėvui, arianičiam lauką, ar augančiam broliui duodame kaip savo brangenybę, jei saugome šalies laisvę, juos apginame. Ne, mes tik gražiname skolą karžygių kapams, gimtiesiems laukams, senajam tėvui, broliui, kurie, elgetos rūbais prisidengę, nešė „Aušrą“, „Varpą“, Sibiro pusnyuose kaulus paklojo.

Mes pelnomės dėkingumą, kurį pareikš būsimosios kartos. Mes pildome tas pareigas, be kurių nėra nė vieno žmogaus. Mes einame tuo keliu, kuriuo privalo eiti visi, kurie myli savo kraštą, jaučia savo pareigas.

Ar mes neprivalome trokšti, kad šis mūsų pasaulis, su tokiu atsidėjimu, pasišventimu surinktais turtais, iš-

kilęs iki dabartinės aukštumos, pakiltų dar aukščiau, taptų tobulesnis, kilnesnis?

Kaip krikštalo taurės spalva būna toki, koks joje vynas, taip ir pasaulis, tauta — mūsų kraštas, bus toks, kokie mes esame. Būkime savo vietoje. Nelauk, kol pradės tas, anas, bet pats nuo savęs pradėk. Jei nori pasaulį griauti ar statyti — pradėk nuo savęs.

Ir plevėsuojant pareigos vėliavoms, neužmirškime savo pareigų. Būkime klinūs ir išdidūs, nepalikime skolingi buvusiems ir būsimiems. Iškelkime savo pareigos jausmą, įprasminkime kiekvieną žingsnį.

Kad mūsų krašto gyventojų centras, atiduotas mūsų pareigų išpildymui, nežūtų, kaip jūron įmestas metalas, kad tu spindėtum savo pavyzdingu pareigų ėjimu, reikia tik vieno dalyko: *mylėti pareigas*.

Mylėkime pareigas, mylėdami stengsimės suprasti, o supratęs viską daug lengviau įvykdoma ir suteikia naudą. Pareigų uolus pildymas duos brangų ramumą, pasitenkinimą, ir pajusime gyvenimo kilnumą, įprasminime kiekvieną žingsnį, paaškęs gyvenimo tikslas, suprasi, kas *esi* ir kuo turi *būti*.

Tark sau širdyje: „Aš atiduosiu visiems tą, kas jiems priklauso, aš įnešiu savo dalį į savo tėvynės išdyną.“

Apgyne ir suteikė laisvę mano laisvės davėjai ir aš taip privalau padaryti“.

Būsi karys suprantas savo pareigas. *Karys*, kurio vardas tolimoje praeityje ir iki šių dienų spindi, kaip saulės nušviestas padangių kelias. *L. Dovydenas.*

Pirmos kovos už J. Amerikos Valst. laisvę.

Netoli pirmosios Amerikos sostinės Filadelfijos, 25—30 kilom., yra parkas, vadinamas „Valley Forge“. Tai yra vieta, kur 1777—8 metais Amerikos kariuomenės vadas, vėliau pirmasis šios šalies prezidentas, Jurgis Vašingtonas sumušė anglius ir galutinai iškovojo J. A. V. laisvę.

Amerikonai karžygi ir pirmą prezidentą labai gerbia ir jo vardu pavadino savo sostinę Vašingtono m. Minėtas parkas užima maždaug tiek vietos, kiek užima Kaunas su visais priemiesčiais ir buv. fortais. Jis nėra aptvertas. Atrodo laukas, o tame lauke stovi 1903 m. išmūryta graži Vašingtono bažnyčia, keletas gražių paminklų, didingų vartų ir paties Vašingtono namai.

Prie bažnyčios yra maža medinė varpinė, kurioje kabo 15 varpų. Varpai kas valanda skamba himnu ir gražia varpų muzika. Kol kas jais skambina mergaitė, turinti pagamintas gaidas ir įtaisus — rankenas, kuriomis, nelyginant pianino klavišiais, skambina. Netrukus bus įtaisyta elektra skambinti. Altonaus dešinėj pusėj yra nedidelė J. Vašingtono statulėlė. Prie bažnyčios yra nedidelis muziejelis. Jame randasi daug paties Vašingtono drabužių, kariškų ženklų ir šiaip anų laikų eksponatų. Mane labai nustebino indėnų aptiekoriaus, arba gydytojo, galvos papuošalai. Kiek ten visokių dalykelių prikaišiota: ir plunksnų, ir ragų, ir snapų...

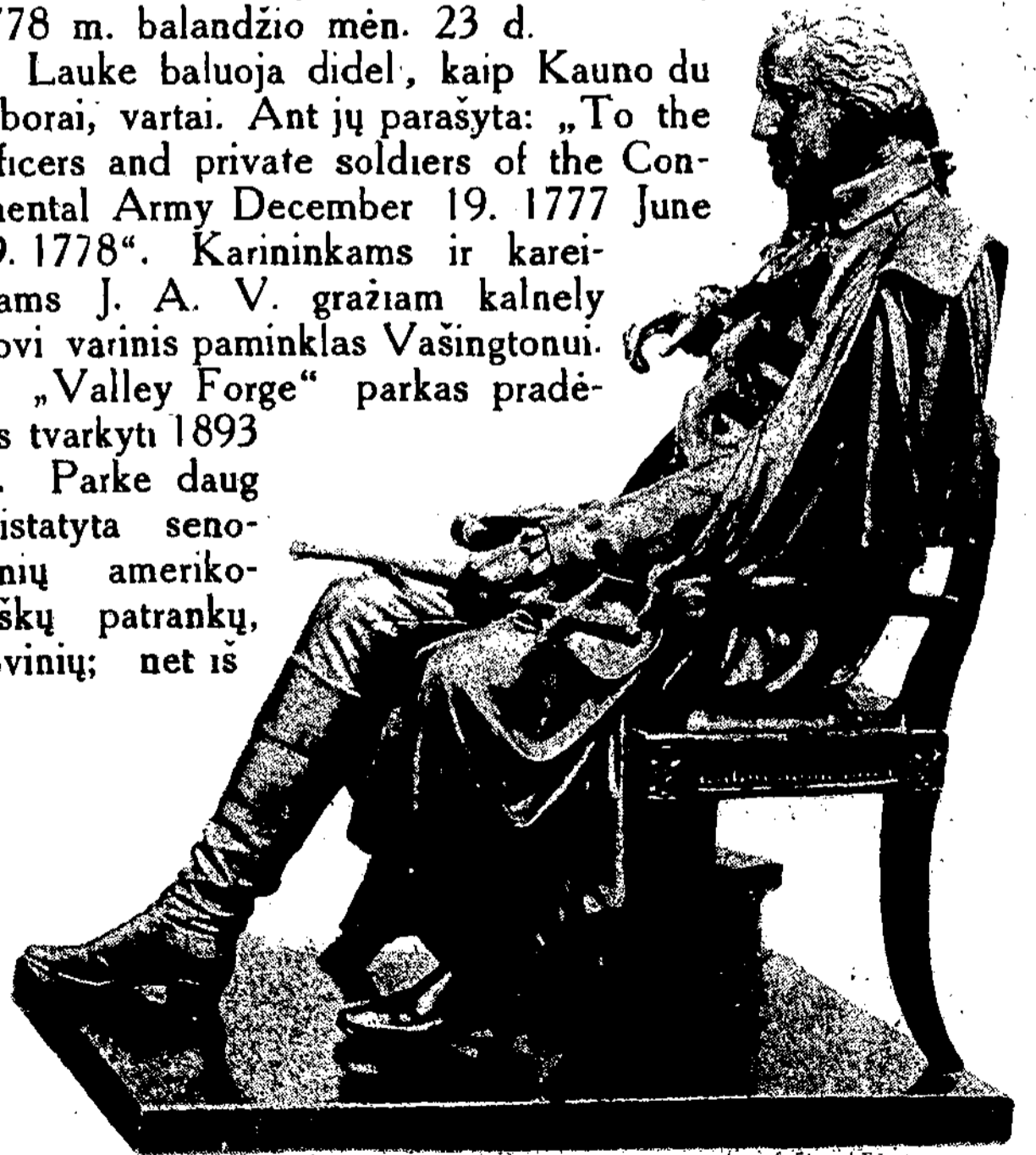
Netoli bažnyčios stovi Vašingtono lauko medinė trobelė. Penketą minučių pavažiavus automobiliu, lygiu cementu išpiltu keliu, privažiuoji Vašingtono gyvenamą namą. Tasai namas dabar virtęs muziejum. Jį apsaugo policininkas. Netoli namo yra didelis gražus viešbutis ir geležinkelio stotis.

Name yra užsilikę visi Vašingtono ir jo žmonos Mortos daiktai: juodas jo apsiaustas, trikampė kepurė, kardas, laikrodėlis, plunksna, baldai, patalinės; jos ratelis siūlams verpti, kaip tik, kaip Lietuvos moterų, virtuvėje indai, prausiamieji įtaisai ir t. t.

Dar užsilikusi medinė maža bažnytėlė, kur Vašingtonas meldavosi. Netoli bažnytėlės yra aukšta cementinė statula, kur palaidotas leitenantas Jonas Waterman'as, žuvęs už Amerikos laisvę 1778 m. balandžio mėn. 23 d.

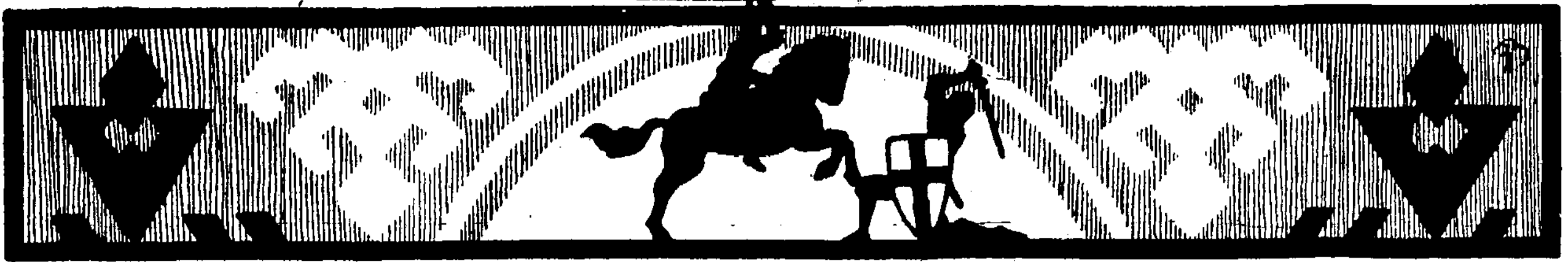
Lauke baluoja didel, kaip Kauno du soborai, vartai. Ant jų parašyta: „To the officers and private soldiers of the Continental Army December 19. 1777 June 19. 1778“. Karininkams ir kareiviams J. A. V. gražiam kalnely stovi varinis paminklas Vašingtonui.

„Valley Forge“ parkas pradėtas tvarkyti 1893 m. Parke daug pristatyta senovinių amerikoniškų patrankų, šovinių; net is

Pirmasis Amerikos prezidentas Jurgis Vašingtonas (žalvario statula, kuri laikoma „Valley Forge“ bažnyčios altoriuje).

Europos atvežtos, iš didžiojo karo, dvi vokiečių patrankos. *Akiras - Biržys.*

Dar vieną garbingą dešimtmetį minint.

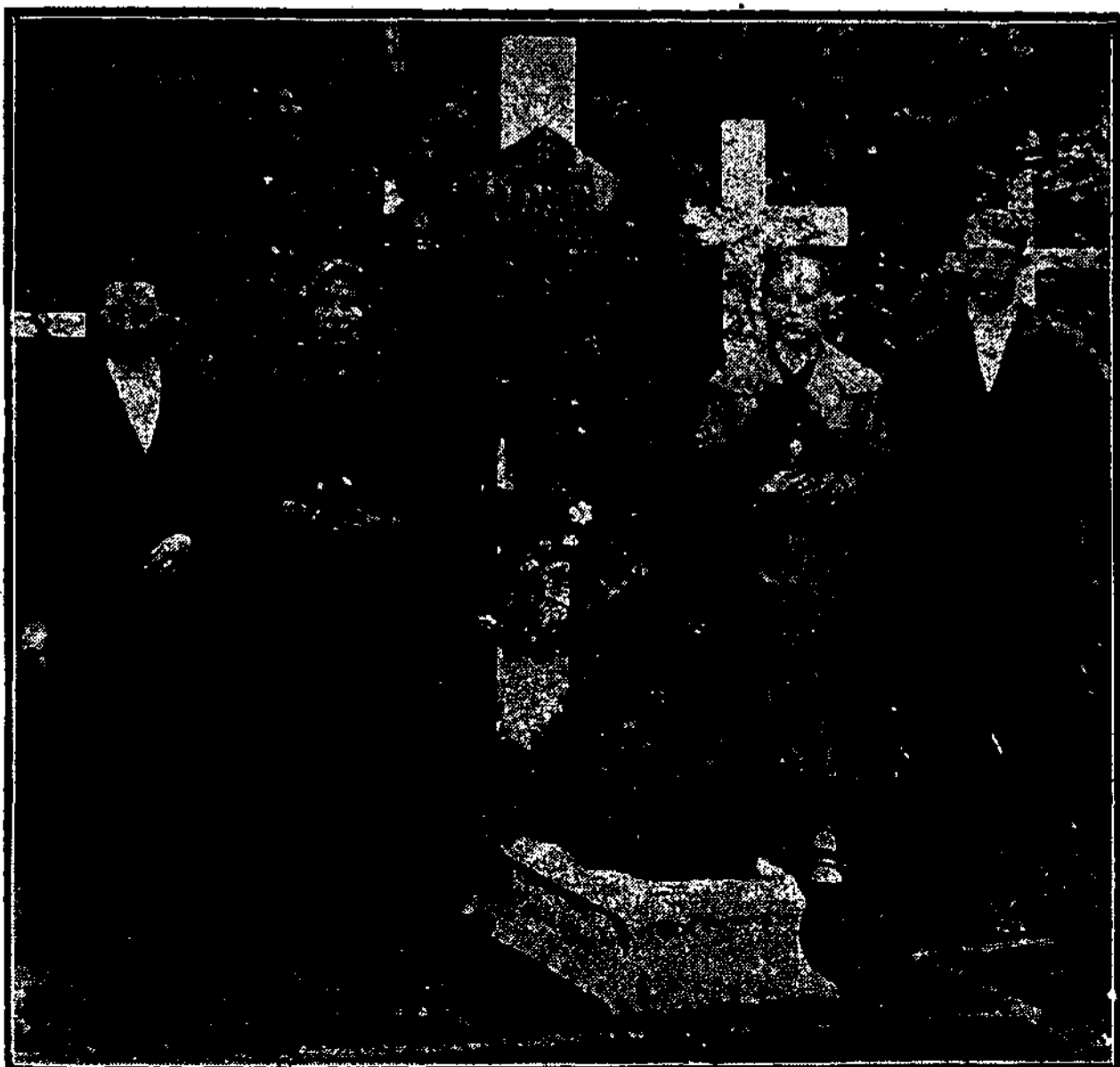
Šiomet kovo mėn. 18 d. vėl minėjome vieną mūsų svarbių ir garbingų dešimtmečių, būtent, minimą dieną sukanka lygiai 10 metų, kai žuvo nuo žiaurios vokiečio rankos Kauno karo komendantūros mokomos komandos savanoris kareivis Pranas Eimutis. Jo mirtis Lietuvos nepriklausomybės karų istorijoje yra šviesus ir garbingas lapas.

Eimutis, kaip ir daug mūsų karžygių, buvo paprastas sodžiaus bernuželis. Jis gimė Rajunciškių kaime, Airiogalos valsč., Kėdainių apskr. (Povilas Lukšys taip pat buvo kilęs iš Kėdainių apskr. Tuo būdu minima apskritis davė mums du garsius karžygius). Prasidėjus didžiajam karui ir vokiečiams užėmus Lietuvą, Eimutis buvo išvykęs Rusijon ir ten tarnavo rusų kariuomenėje. 1917 m. baigė Maskvoj karo šoferių mokyklą.

1918 m. sužibo ir Lietuvai vilties žvaigždė išsivaduoti ir įkurti savo nepriklausomą valstybę. Grįžta tėvynės išsiilgę lietuviai į savo gimtąjį, griuvėsiais nuklotą, kraštą. Pargrįžo ir Eimutis. Bet kada tėvynė pavojui, jo jauna siela, jau kariškai pasiruošusi, nebenurimo namie. 1919 m. sausio mėn. 11 d. stojo Lietuvos kariuomenės savanoriu.

Bet neilgos buvo jo garbingos dienos mūsų eilėse. 1919 m. kovo m. atvyko į Lietuvą Amerikos Jungtinių Valstybių maisto komisija ir apsistojo Kaune „Metropolio“ viešbuty (dabar „Lietuvos“ viešbutis). Prie jos buvo pastatyta mūsų savanorių sargyba, jų tarpe ir Eimutis. Čia jis ir mirė garbinga karžygio mirtimi.

Garbinga Eimučio mirtis padėjo pamatą Lietuvos kareivio ištikimybei, savo pareigas einant. Jis pavyzdžiu parodė, kaip mes turime sąžiningai eiti savo pareigas ir gerbti kario vardą. Be to, jo mirtis pačiomis pirmomis

Eimučio namiškiai prie jo pirmojo kapo.

Kareivis Pranas Eimutis.

mūsų kariuomenės dienomis iškėlė mūsų kario vardą visuomenės ir užsienių akyse. Tuo būdu mes, šių dienų kariai, turime tą krauju įgytą garbę branginti ir kilniais darbais dar daugiau kelti.

St. Butkus.

Pranui Eimučiui.

Ilgai kentėjus, amžius vergavus,
Mūsų tėvynė šiandien laisva!
Sveikinkim brolius ją atvadavus!...
Štai plevėsuoja mūs vėliava...

Dešimts metų nuo tavo mirties,
Kai sargyboje drąsiai stovėdamas,
Tu nebijojai priešo, mirties...

Drąsiai pastojai vokiečiams kelią,
Savo pareigas eidamas šventai!
Kurie tik kulkoms praskynė kelią,
Kai auka jų tu, karžygy, kritai...

Tavęs liūdi mieloji tėvynė,
Netekus karžygio brangaus,
Bet džiaugiasi, kad drąsiai ją gynei...
Mes priešui keršto šauksim dangaus...

Laukia tavęs ir motutė sena,
Bet niekad sulaukti negali,
Ir verkia toli ji nuo kapo viena...
Liūdės, kol nueis pas Visagalį...

Nors tavęs ir nēr tarp mūs, tu miręs,
Bet minės tave kartų kartos...
Neužmirš tavęs, tu – didvyris,
Ir kapo sienos tamsios, šaltos...

J. Ardzijauskas.

Karžygiška Kauno komendantūros kareivio Prano Eimučio mirtis.

Lietuvai kuriant savo nepriklausomą valstybę, pradėjo lankytis santarvės misijos. Pirmiausia į Lietuvą atvyko kovo mėn. 15 dieną Amerikos maitinimo komisija, susidedanti iš: pirmininko majoro Rosso, kapitono E. J. Jenkenso, kapitono Holistero ir laikraščių korespondento El. Tobenkino, kurie sustojo „Metropolio“ viešbutyje. Jiems saugoti buvo garbės sargyba iš komendantūros mokomosios komandos kareivių. Kovo 16 ir 17 d. praėjo ramiai, tik naktį iš 16 į 17 d. kai kuriose vietose vokiečių kareiviai nuplėšė Amerikos vėliavas, iškeltas mūsų kai kurių įstaigų ir šiaip Kauno piliečių, mums draugingos Amerikos atstovams pagerbti. Kovo mėn. 18 dieną, man bedirbant komendantūroje, apie 15 val. kažkas atbėgo ir pranešė, kad

Eimučio kapas dabar.

vokiečiai užpuolė „Metropolį“ ir nukovė mūsų vieną sargybinių. Aš viską pametęs bėgau į kareivines Laisvės alėjoje 63 nr. paimti kareivių. Bebėgdamas ties Kanto g-ve pamaciau vokiečių kareivį, vedantį mūsų kareivį ir nešantį atimtą iš jo diržą su revolveriu. Pribėgau prie jų ir paklausiau, kas čia yra? Pasirodė, vokiečiai veda į „Kriminal Abteilung“ mūsų sargybos viršininką „Metropolyje“. Nieko nelaukdamas ištraukiau iš vokiečio rankų

diržą su revolveriu ir pasiūnciau vokiečių velniop, o su išvadotu sargybos viršininku nubėgome į kareivines. Paėmę mokomosios komandos apie 40 žmonių ir kulkosvaidžių komandos būrį su 2 lengvais kulkosvaidžiais, bėgte bėgome „Metropolio“ link. Pribėgę ligi Vasario 16 g-vės ir pamatę, kad prie „Metropolio“ prisirinkę keli šimtai vokiečių kareivių, išsiskleidėm skersai visą Laisvės alėją ir, grandine pribėgę prie „Metropolio“, stengėmės apsupti visus vokiečius, kurie daugumoje buvo be ginklų, kad nepasislėptų užmušėjai. Tuo pačiu laiku mums padėti atbėgo ir kitos komendantūros dalys, taip kad visos gatvės prie „Metropolio“ buvo užimtos mūsų kariuomenės dalių. Mums bėgant prie „Metropolio“ buvo nusistatymas, jei bus iš vokiečių pusės sutiktas mažiausias pasipriešinimas, pavartoti ginklą ir kulkosvaidžių ir šautuvų ugnimi visus juos nušluoti nuo kelio, bet pamaciaus, kad įvykio vietoj tarp susirinkusių vokiečių jau buvo atėjusių nemaža mūsų karių ir šiaip civilių žmonių, buvo elgtasi griežtai, bet taktiškai, kad nepareikalautų iš mūsų tarpo daugiau bereikalingų aukų. Susirinkę prie „Metropolio“ mūsų karininkai nurodė man užmušėjus, vieną vokiečių feldfebelį ir eilinį kareivį, rodos šoferį, kuriuos vokiečių — „Soldatenrato“ nariai — rengėsi kažkur gabenti. Man pareikalavus tuojau išduoti užmušėjus, kai kurie „Soldatenrato“ nariai priešinosi, bet mokomosios komandos kareiviai, būdami labai įnirtę ir suerzinti savo

draugo užmušimu, pavaišino buožėmis ir bematant juos pašalino, o užmušėjus, apsupę keliolika vyrų, prižiūrint karininkui, nuvedė į komendantūrą. Iš tarpo susirinkusių prie „Metropolio“ vokiečių kareivių pasigirdo šauksmas: „Kameraden zum Kampf“ Maschinengevehr heraus“ (Draugai į kovą! kulkosvaidžius lauk). Bet komendantūros dalių buvo išsklaidyta, o prie „Metropolio“ išstatyta sustiprinta sargyba su kulkosvaidžiu.

Atvedus į komendantūrą užmušėjus ir ištyrus dalyką tardymo keliu, paaiškėjo, kad sargybinis Pranas Eimutis buvo nukautas šiose aplinkybėse: kovo mėn. 18 dieną, apie 15 val., ties „Metropoliu“ susirinko kelios dešimtys vokiečių kareivių. Netrukus privažiavo prie „Metropolio“ automobilis, ir vokiečių feldfebelis greit iš jo išsoko ir šoko į duris. Sargybiniai sukryžiuavo šautuvus ir užtvėrė kelią į „Metropolio“ vidų. Sargybinis Eimutis norėjo pavartoti ginklą, bet tuo tarpu vokiečiai, išsitraukę revolverį, šovė į sargybinių Praną Eimutį du kartu ir nukovė vietoje. Kulipka pataikė į dešinę šoną, išėjo per kitą ir įlindo į ranką. Antrasis sargybinis norėjo irgi šauti, bet pasijuto jau sučiuptas kelių vokiečių. „Metropolio“ šveicaro įspėtas sargybos viršininkas, kad vokiečiai užpuolė sargybinius, greitai nubėgo žemyn su revolveriu rankoje, šovė į vokiečių ir sužeidė jam ranką. Bet sargybos viršininką apsupo jau įsiveržusieji vokiečiai, atėmė ginklą ir atidavė vienam vokiečiui, kad vestų į „Kriminal Abteilung“.

Po to įvykio greitai parvažiavo lankiusi frontą Amerikos maitinimo komisija. Atvykęs generalkomando štabo viršininkas majoras Schirmann'as atsiprašinėjo ir aiškinosi, kad viskas atsitikę be jokio ryšio su misijos atvykimu, kad gal patys lietuviai vienas kitą nušovė. Amerikos misijos pirmininkas majoras Ross'as jokių būdu su majoro Schirmann'o išvedžiojimais nesutiko ir pasakė, kad apie atsitikimą telegrafuos Taikos Kongresui į Paryžių.

Vėliau generalkomando štabo viršininkas majoras Schirmann'as atvyko į komendantūrą ir prašė duoti jam užmušėjus, atiduoti vokiečių karo teismui. Išsyk komendantūra atsisakė išduoti, bet gavus krašto apsaugos ministerio nurodymus — abu Prano Eimučio užmušėjai buvo atiduoti vokiečių generalkomando žinion.

Tuo pačiu laiku vokiečių kareiviai, išsklaidyti prie „Metropolio“, parbėgo į kareivines, apsiginklavo ir manė pulti komendantūrą, kad išvadotų savo draugus. Viena vokiečių dalis, stovinti Žaliajame kalne, išstatė savo minosvaidžius ir nutaikė juos į komendantūrą, kad reikiant galėtų bombarduoti. Aplamai, kovo mėn. 18 d. vakarą ir naktį į 19 dieną mūsų santykiai su vokiečiais tiek buvo įtempti, viena ir antra pusė tiek įnirtusi, jog tereikėjo mažiausios priežasties, kad Kauno gatvės būtų paplūdušios kraujuose. Bet dėl didelio takto iš mūsų karo vyresnybės ir vokiečių generalkomando buvo išvengta kruvinių susirėmimų.

Iškilmingos laidotuvės garbingai žuvusio kareivio Prano Eimučio buvo paskirtos kovo m. 21 dieną 9 valandą. Prieš tai Kauno gatvėse buvo išlipdytas Lietuvos Gynimo Komiteto atsisaukimas, kuriuo buvo kviečiami visi Kauno piliečiai dalyvauti laidotuvėse. Be to, buvo viešai paskelbtas ir Kauno gatvėse išlipdytas šio turinio įsakymas Kauno igulai:

„Kauno igulai įsakymas

1919 metų kovo mėn. 20 dieną 4 nr.

Garbingai žuvusio, šventai einant savo pareigas, Kauno komendantūros bataliono mokomosios komandos savanorio Prano Eimučio iškilmingos laidotuvės skiriamos kovo mėn. 21 dieną 9 val. ryto.

Visos liuosos nuo užsiėmimo dalys privalo sargybų formoje ir su šautuvais, lygiai 9 val. ryto atvykti prie Kauno igulos bažnyčios, Didžioji Vilniaus g-vė (buvusi Garnisonkirche) Nr. 2. Vadovaujančiu visoms dalimis, kurios dalyvaus laidotuvėse, skiriu komendantūros bataliono vadą karininką Mačiulaitį, kuris sutvarko visas atvykusias dalis savo nuožiūra. Pamaldų pradžia igulos bažnyčioje bus 9 val. ryto. Po pamaldų, išnešus iš bažnyčios karstą, prasideda laidotuvių ceremonias šia tvarka: 1) prieš procesiją joja 6 raiteliai tvarkai palaikyti; 2) procesijos priešakyje eina dvasininkai; 3) vainikai; 4) karstas ant katafalkos; 5) palydovai: atstovai Valstybės Tarybos, Ministerių, Krašto Apsaugos Ministerijos štabas, komendantūra, laisvi karininkai ir t. t.; 6) orkestras; 7) kariuomenės dalys; 8) organizuotos grupės, būtent: moksleiviai, įstaigų valdininkai ir t. t.; 9) civilė publika; 10) iš šalių procesijos dėl tvarkos stovi milicininkai; 11) ant kapinių per laidojimą saliuotoja vien tik komendantūros mokomoji komanda; 12) procesija iš igulos bažnyčios eina Didžiąja Vilniaus g-ve, Laisvės Alėja į kapines.

Kauno miesto ir apskrities komendantas karininkas MIKUCKIS“.

Kovo mėn. 21 dieną anksti rytą pradėjo rinktis prie igulos bažnyčios minios žmonių savo tautietį karžygi pagerbti. Bažnyčioje taip pat prisirinko daug žmonių. Karstas, apkrautas vainikais, papuoštas tautiškomis spalvomis. Pirmose vietose ministeriai ir aukštesnieji valdininkai. Iš kairės vokiečių Generalkomando ir „Soldatenrato“ atstovai. Jie taip pat atėjo palydėti velionį. Iš dešinės, kovo mėn. 20 dieną atvažiavusi į Kauną visa prancūzų karo misija: pirmininkas pulkininkas K. Rebones, kapitonas Pujol, kapit. de Jongnieres ir leit. G. Padovani; jie irgi atnešė vainiką, papuoštą savo tautiškais kaspinais ir uždėjo ant a. a. Prano karsto. Toliau vainikus atnešė Gudų kariskos ir valdiškos įstaigos ir mūsų kariuomenės dalys.

Pamaldos prasidėjo 9 val. 20 min. Per pamaldas giedojo p. p. Vaičiūnas, Endziulaitis ir Oleka, o p. Leškevičius smukavo. Pamaldoms pasibaigus, karstas buvo išneštas į gatvę; čia karo orkestras sugriežė gedulingą maršą, ir visi sujudėjo. Priešakyje jojo komendantūros 6 raitininkų garbės sargyba, toliau nešė gedulingas vėliavas, daugybę vainikų; iš šalių po du eilėmis ėjo mokyklų, kursų, gimnazijų moksleiviai-ės ir kai kurie valdžios tarnautojai.

Karsto priešakyje ėjo keliolika dvasininkų; užpakaly aukštasis Valstybės Tarybos prezidiumas, ministeriai, prancūzų karo misija, vokiečių valdžios atstovai, valdininkai, kariuomenės dalys ir didžiausia minia žmonių. Visa šita ilgiausia procesija ėjo per visą miestą į kapines. Judesys mieste buvo sulaukytas.

Procesija buvo iškilminga, gal ne vienam pirmą tik kartą teko matyti. Gražus oras, pavyzdinga tvarka gatvėse, kurią palaikė mūsų kareiviai ir milicija, darė ją dar iškilmingesnę.

Atėjus prie kapinių, kur stovėjo kareivių sargyba ir darė tvarką, visi ėjusieji procesijoje iš eilės suėjo į kapines. Kareiviai, sustoję eilėmis, liko prie kapinių. Karo orkestras ir mokomoji komanda suėjo į kapines. Čia igulos kapelionas kun. Bremša pasakė jautrią prakalbą, nurodydamas tąjį pasišventimą, su kuriuo velionis ėjo savo pareigas. Po gedulingų pamaldų a. a. Praną įleido į duobę. Orkestrui griežiant liūdną maršą, mokomosios komandos velionies draugai kareiviai saliuotavo, tris kartus iššaudami į orą. Mūsų ir vokiečių valdžios atstovai, prancūzų svečiai savo rankomis užmetė žemės ant a. a. Prano grabo. Kareiviai velionies draugai padarė tą pat. Visi jautė savo pareigą atiduoti mūsų karžygiui paskutinį patarnavimą.

Vainikų sudėjo ant kapo 22 su šiais parašais: 1) Mission Militaire Française en soldat Lithuanien victime de devoir; 2) kapų prižiūrėtojo — be parašo; 3) garbingai žuvusiam šventai einant pareigas, mokomosios komandos laisvanoriui Pranui Eimučiui, nuo karininkų ir valdininkų Kauno k-ros; 4) Kauno bataliono kareivis, Amerikiečių komisiją besaugodamas, garbingai žuvo kovo mėn. 18 d. 1919 m., Krašto Apsaugos Ministerijos Štabas; 5) Garbingai žuvusiam mūsų Pranui Eimučiui, nuo viršininko ir kareivių mokomosios komandos; 6) Garbingai žuvusiam, šventai pildant savo pareigas Pranui Eimučiui, Mokomosios komandos K. M. K. bataliono, nuo karininkų ir kareivių 2 gusarų eskadrono; 7) Pranui

Eimučiui nuo Atskiro bataliono; 8) Gerb. Pranui Eimučiui — 2 gusarų eskadronas; 9) Garbingai žuvusiam draugui sargybiniui Pranui Eimučiui — draugai kareiviai ir karininkai Kauno garnizono; 10) Karžygiui, žuvusiam dėl nepriklausomos Lietuvos teisių — Lietuvos Socialistų liaudininkų-demokratų partija; 11) Garbingai žuvusiam draugui, nuo karo mokyklos; 12) Vokiečių — be parašo; 13) Zginusamu za našu voliu — Ministerstvo Bielaruskich sprau; 14) Tovarišču litvinu ad Kovenskaho Vajonnahō Bielaruskaho Biūro; 15) Žiauriai vokiečių užmuštam draugui Pranui Eimučiui nuo 1-jo Gusarų eskadrono; 16) vokiečių — be parašo; 27) Drauge! Nors tu žuvai nuo žiauros vokiečių rankos, bet mes gyvi... — kulksvidžių komanda; 18) Bratu Litvinu — I-ji Bielaruski polk; 19) Gudų; 20) Lietuvos karžygiui Pranui Eimučiui — paštu, telegrafų ir telefonų sandarbininkai ir mokykla; 21) Draugui — karininkų, valdininkų ir kareivių garnizono; 22) žuvusiam draugui nuo grenadierų Kauno miesto komendantūros.

Velionis Pranas Eimutis vienas iš pirmųjų stojo savanoriu į mūsų gynėjų eiles. Jis buvo vienintelis sūnus šeimoje. Paliko motiną našlę ir vieną seserį, kurios gyvena Airiagalos miestelyje.

Kapitonas Gužas.

Kai vokiečiai šeimininkavo Kaune (1919 m.).

Į žygi.

Jau pabalnoti eiklūs žirgeliai,
Jau pabalnoti laukia širmieji.
Džiaugsmu nušvitę mūsų broleliai,
Nes Vilniun traukia; ten jų savieji.

Ten senai laukia jų pasiilgę,
Kad išvadotų iš lenkų jungo.
Savąjį kraštą, savąją žemę,
Kad jiems palengvintų sunkųjį jungą.

Traukia broliai į Vilniaus kraštą,
Skuba į Vilnių, skrenda net šuoliais,
Kad jiems numestų verguvės našta,
Ir kartu džiaugtų su savo broliais.

Džiūgauki, Vilniau! Plėšrų erelį
Išgins karžygiai iš tavo mūrų.
Lekia, kai vėjas, eiklūs žirgeliai,
Tuoį prisiartins prie Vilniaus durų...

Dunda žemelė po žirgo kojom,
Saulėje spindi jų ginklų plienas...
Joja karžygiai, nieko neboja
Puikūs ir stiprūs: visi kaip vienas...

K. Petrušauskas.

Taktikos uždaviniai.

Šiuo numeriu „Karys“ pradeda vadinamąją „Taktikos uždavinių“ skiltį.

Kiekvienas uždavinys turės savo eilės numerį: 1, 2, 3, 4... ir t. t., o atsakymas (sprendimas) — savo: I, II, III, IV ir t. t.

Nuo uždavinio „Karyje“ paskelbimo dienos kiekvienas puskarininkis, viršila gali per 20 dienų atsiųsti „Kario“ redakcijon jo sugalvotą sprendimą. Sprendimai gauti nors viena diena redakcijoje vėliau — nebus priimti. Sprendimai skelbimui turi būti pasirašyti autoriaus pavarde ar slapyvarde — pagal norą, tačiau prie slapyvardės, laiške, turi būti pridėtas tikras autoriaus laipsnis, pavardė ir dalis. Jei autorius norės, tai jo pavardę „Kario“ redakcija laikys paslapyje. Uždavinio sprendimas turi būti parašytas autoriaus ranka, aiškiai, vienoje didžiulio, prašymams rašyti, lapo pusėje. Jei gali užimti daugiausia 1½ tokio puslapio. Sprendimo tekste neprivalo būti jokių paaiškinimų, rėmimosi statutų §§-ais, ar kitos diskusinės formos sakinių; neleidžiama taip pat vartoti sąlyginių žodžių, būtent: gal būti, apytikriai, maždaug, spėju, atrodo ir t. t. Brėžinius duodant, reikia pristatyti statutais numatytų sąlyginių ženklų arba tų ženklų, kurie bus priimti uždavinio sąlygos tekste. Tinkamesni

sprendimai bus priimti: tikraisiais, apytikriais ir pusėtiniais. Kas 12-os mėnesių bėgyje daugiausia išspręstų tokių uždavinių gauna laikrodį, antras iš eilės — knygą, trečias — „Kario“ redakcijos nuožiūra.

Sprendimą padėti ruošti vyresniems laipsnyje ar užimamoje vietoje griežtai draudžiama. Jei bus susekta, kad atsiųsto sprendimo darbe dalyvavo vyresnysis arba kad siunčias atsakymą asmuo pavartojo plagiatą, pasinaudojo svetimu darbu ir t. t., tai kaltininkams teks už tai griežtai atsakyti.

„Kario“ redakcija.

1. Taktikos uždavinys.

19xx metų ankstybą vasarą įtempti tarp Baltųjų ir Juodųjų valstybių santykiai nutrūko. Juodųjų raitininkų pajėgos prasiskverbė pro Baltosios valstybės pasienio apsaugą ir susidūrė kai kur su baltųjų kavalerija. Jūs sekė, žinoma, pėstininkai. Vilkų miestui apginti baltieji greit organizavo 1-mą atskirą batalioną, 3 karo meto pėstininkų ir 1 s. k. kuopos sudėtyje, kuris dar buvo sustiprintas p'onerių ir lengvųjų minosvaidžių būriais (po vieną būrį) su lengvos artilerijos baterija. Toji pajėga 19xx m. birželio 1 dieną 16 val. susirinko Raudonių dvaro apylinkėse — poilsiui (žiūr. br. 1 nr.).

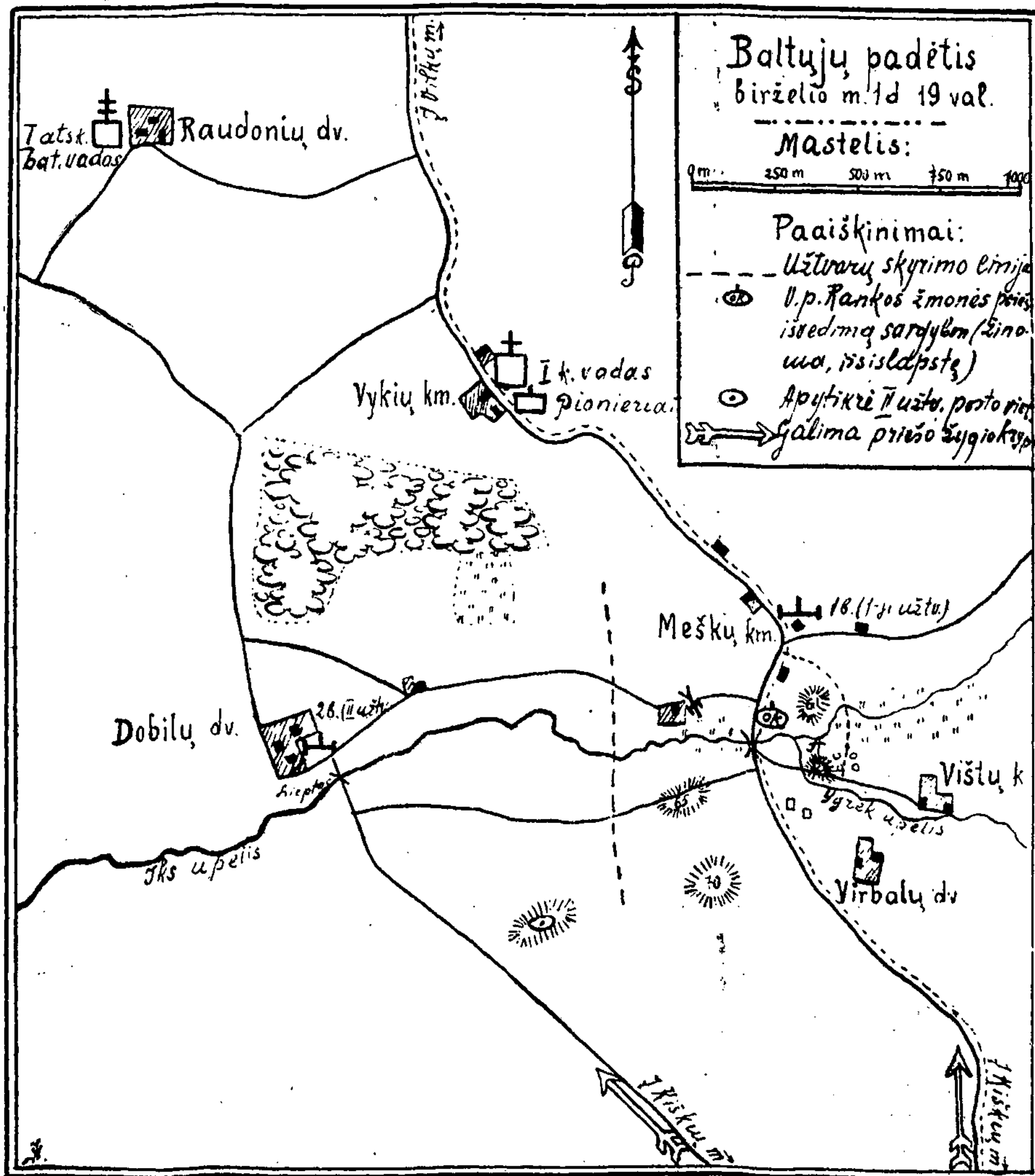
Bataliono vadas nutarė čia pernaktuoti, o rytą žygiuoti kokia 10–15 km. pietų-rytų kryptimi į Kiškių miestelį. Miestelyje stovėjo baltųjų raitelių eskadronas. Pastarojo dalys kartu su baltųjų pasienio apsauga kovėsi jau už tiltą per didžiulę upę, nuo Kiškių bent 10 km. atstu*). Nors pavargę, bet geros nuotikos kupini sumobilizuoti bataliono žmonės juto, kad tai ar nepaskutinė ramesnio jų poilsio naktis ir kad nuo ryt, gal, prasi-dės užpultos tėvynės atkaklus gynimas.

Tą pat dieną apie 17 val. 1-ji bataliono kuopa, sunkiųjų kulkosvaidžių būrio ir, bent, vieno minosvaidžio padedama, sustojo Vykių kaimo rajone ir gavo įsakymą užimti užtvaramis Dobilų - Meškų kaimų protarpį ir saugoti ties jais perėjimus per stipriai balotą Iks upelį. Ka-

*) Su raitininkais buvo nustatytas ryšis: radio, telefonu, raitais, pakeliui į Vilkus lekiančiais aeroplanais ir net karveliais...

Brėž. 1 nr.

Paaiškinimai: 1) Aukštuma su medžiais „A“ turi apie 70 mtr. 2) Prie pat Meškų kaimo tilto iš pietų pusės, abipus kelio į Kiškių miestą, stovi du apdilę stori gluosniai. 3) Du namukai apie 250 mtr. į pietų rytus nuo tilto turi apdriskusius šlaudinčius stogus.

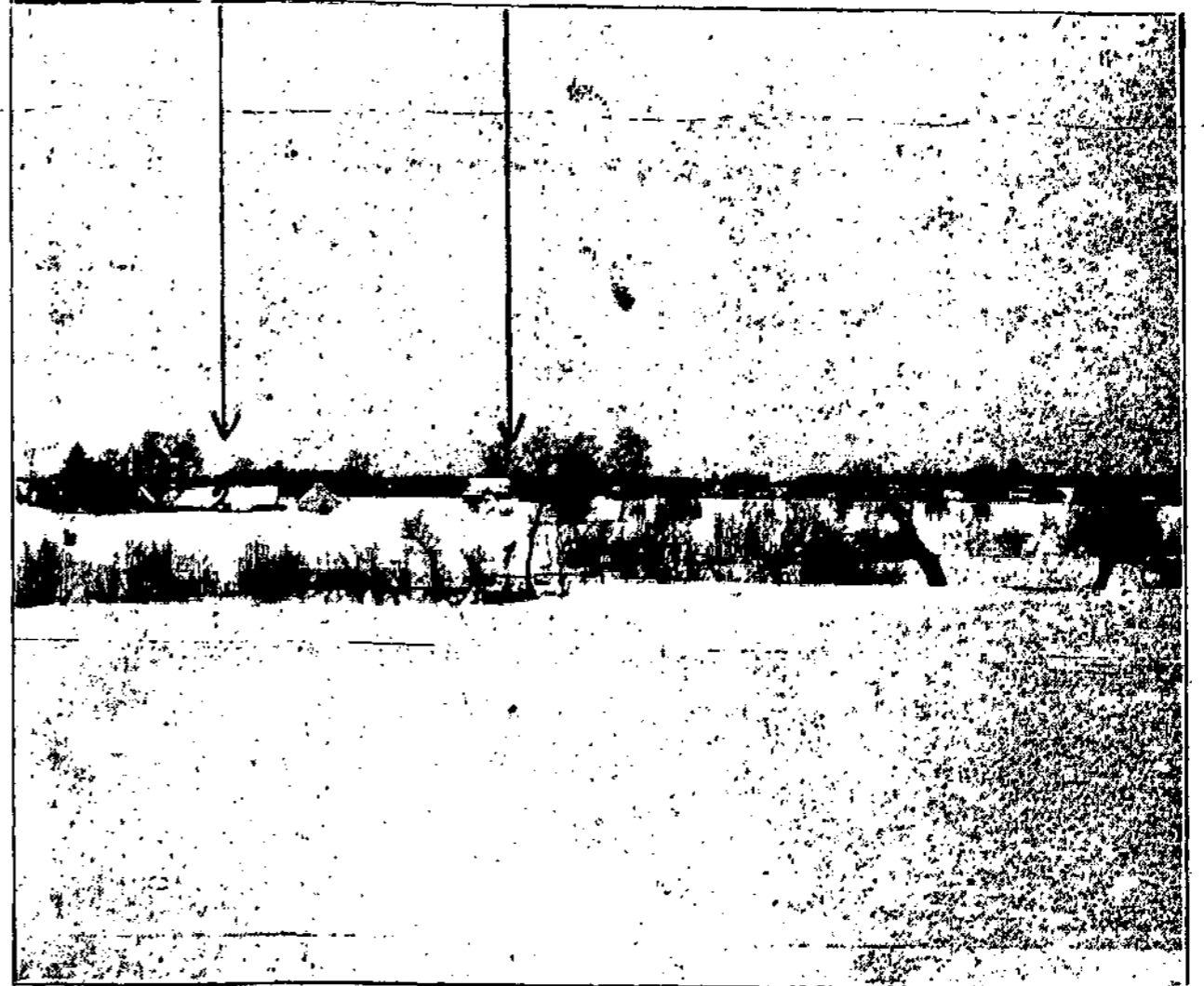

Meškų kaimo žiemos vaizdai (Brėž. 2 nr.).

Visos fot. K. Vosylius.

1-sai vaizdas: „Meškų kaimo tiltas“ —
1. namelis, kur stovi kulkosvaidžiai,
2. Meškų kaimo tilto profilis

2-sai vaizdas: „Meškų tilto apylinkės iš priešo pusės“ (nuotrauka nuo 65 aukštumos). — 1. tiltas, 2. sunkiųjų kulk. postovio vieta (į kairę namelyje 1 užtv. k. būstynė).

3-ias vaizdas: „Tilto apylinkės iš priešo pusės“ (nuotrauka pakeliui į Virbalų dvarą). —

1. pirm. užtvartos vadovybė ir s. k. vieta,
2. troba, 100 mtr. į pietų rytus nuo tilto,
3. arčiau matyti trobos stogas, kur stovi minosv., o toliau 2-os užtvartos vieta,
4. šitos strėlės tiesumu matai kelią, kurs eina nuo Virbalų dvaro, tilto link.

4-sai vaizdas: „Kas matyti nuo Meškų tilto į priešų pusę“ —

1. atskira troba, 100 mtr. į pietų rytus nuo tilto.
2. Virbalų dvaro trobų perspektyva (arčiau į kairę stovi centro troba, iš kurios galima matyti aukštuma „A“),
3. rodo kelią priešų pusėn ir du abipus kelio apdilusius gluosnius.

dangi vienintelis geras medinis Meškų kaimo tiltelis turėjo bataliono bare ypatingos reikšmės, tai kuopa gavo savo žinion dar apie $\frac{1}{2}$ būrio pionierių.

Apie 18 v. I-os (Meškų kaimo) užtvartos viršininkas, I būrio vadas, vyr. leit. Galva jau susipažino su bendra padėtimi ir davė kam reikia tinkamų nurodymų. Be kitko, jo geriausias vyresnis puskarininkis Petras Ranka su I l. k. grandimi (vadas — jaun. pusk. Pirštās) ir I g. grandimi (vadas — j. p. Akis) turėjo pastatyti Meškų tilto — Virbalų dvaro kryptimi praleidžiamą lauko sargybą 1 nr. 19 val., gerai su vieta susipažinęs (žiūr. br. 2 nr.

— „žiemos vaizdai Meškų tilto rajone“ ir savo žmones turėdamas iš dalies ties tilto krūmais išslapstyti.

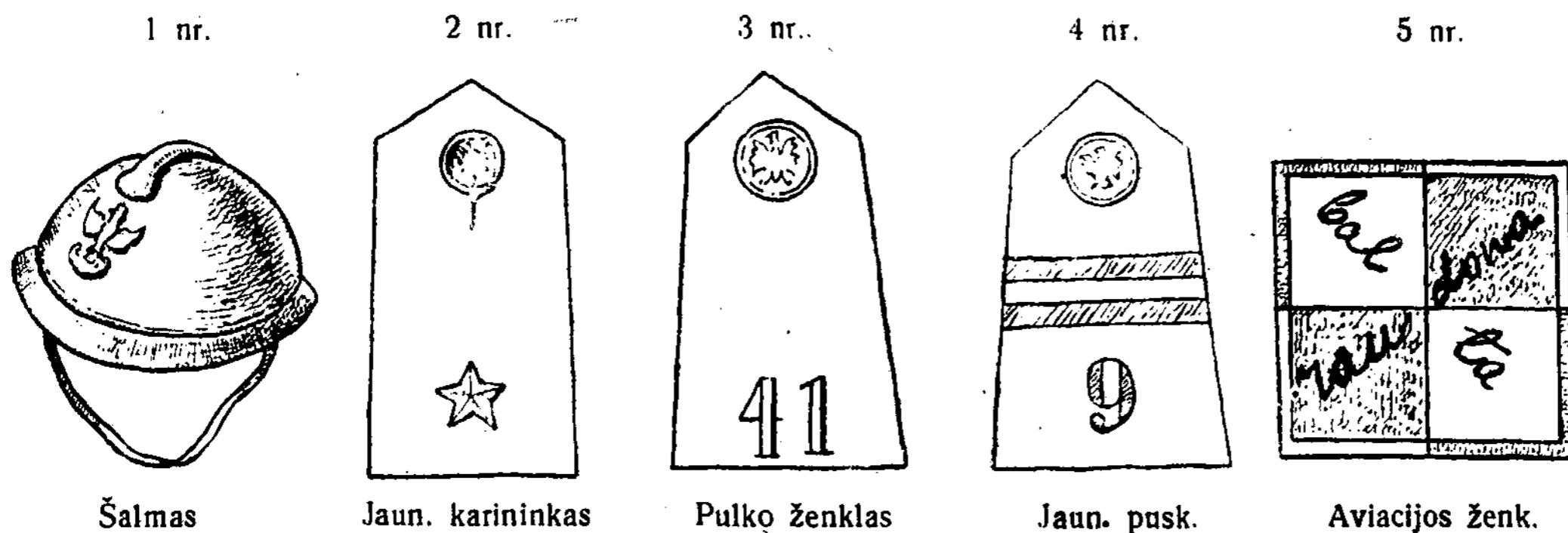
o iš dalies—trobose, ką ringso apie 200 mt. nuo tilto į pietų-rytus, Ranka savąją sargybą pastatė. Saulei besileidžiant apie 20 val. ir senai, dar nuo bataliono žygio užsilikusiai apsaugai namo grįžtant, būrio vadas Ranką už sąmoningą darbą pagyrė. „Atsimink, Petrai“, baigė būrio vadas, „kad tavo rankose viso veik bataliono ramybė ir poilsis, o ryt gal nuo pat saulėtekio (3 val) sunkus darbas mus laukia“...

Per visą birželio 1 dieną juodųjų lakūnai skriejo iš Kiškių—Vilkų miesto link, todėl visas bataliono žygis ir paruošiamasai postoviui darbas ėjo ypatingu atsargumu. Ranka ir žmonės žinojo, kad, saulei nusileidus, prieš raitininkai yra nuo jų atstu kokia 20—25 km. Tarp prieš ir Miškų tilto—veik pusiaukelyje—stovi savas eskadronas. Ar perėjimas per didžiulę upę jau juodųjų rankose—mūsų vyrai dar nežinojo.

Šiai nakčiai leidimas buvo „kardas“. Užtvoros viršininkas stovėjo Meškų kaimo namelyje (apie 300 mt. į šiaurės rytų nuo tilto). Ryšiui teko naudotis pasiuntiniais ir šviesos telegrafu. Tiltu kryptimi reikiant galėjo nukreipti ugnį bent 2 sunkieji kul-džiai ir lengvas minosvaidis. Tiltelio atitinkamą paruošimą įvairiems nuotykiams atliko vyresnis pionierių pusk. Ramstis. Jei sargybos rajone pasirodytų prieš šarvuotis, ženklas—granatos sproginimas, visos užtvoros pavojui ženklas—lengvo kulk. ugnis. Prieš aviacijos ir oro sekimas buvo kuopos vado organizuotas skyrius.

Saulei leidžiantis, bare iškilo tirštokas rūkas. Žmogui pereiti bent 1½ metro gilio upelį, kurio krantai klampūs ir beveik 100—150 metrų pločio—buvo neįmanoma.

Prieš žmonių ir aviacijos ženklai—žiūr. br. 3 nr.

Šalmas

Jaun. karininkas

Pulko ženklas

Jaun. pusk.

Aviacijos ženkl.

Brėž. 3 nr.

Juodųjų žymės

Kas reikalinga atlikti.

- Atsakymas I. Raštu ar brėžiniu su trumpais paaškinimais parodyti, kaip v. pusk. Ranka organizavo praleidžiamąją sargybą 1 nr., t. y., kur buvo jos branduolys, postai, slapukai, jei reikėtų—patruliai ir t. t.
- „ II. Kas buvo padaryta su Meškų kaimo tiltu, kad ties juo pasisektų sustabdyti prieš šarvuočio prasiskverbimas ir vis tik rytą anksti galėtų per jį pravažiuoti baltųjų sunki gurguolė ir artilerija.
- „ III. Aprašyti, kaip buvo sutiktas 22 val. ties Virbalų dvaru su raštišku pranešimu paš bataliono vadą bejojės ulo-

Atsakymas IV.

nas Gelda, kuris ne tik leidimo nežinojo, bet ir neturėjo supratimo apie tai, kas čia dedasi. (Reikia nurodyti, kaip jį sutiko koks nors sprendėjų pastatęs, sakysim, postus, lauko sargybos vadovybė ir kaip jis grįžo atgal).

Aprašyti, kaip buvo sulaukytas 23 v. pro Vištų vienkiemį nuo pasienio su pranešimu vadovybei einas baltųjų šaulys Kuosa (Taip pat smulkiai).

Pastaba.

Galima atsakinėti į vieną, du, tris arba kartu į visus keturius klausimus, bet raštai turi būti „Kario“ redakcijoje ne vėliau š. m. balandžio 11 dienos.

Ats. gen. št. pul. lt. Zaskėvičius.

Ką kiekvienas karys privalo žinoti apie arkli.

IV. Metų laikotarpiai (sezonai).

Metų laikotarpiai vienas nuo kito skiriasi saulės aukštumu horizonte ir kitais gamtos reiškiniais, pareinanciais nuo tos ar kitos saulės aukštumos. Jie atsiliepią gyvuliams žemės paviršiaus stoviu, temperatūra, sausumu, drėgme, vandeniui, vabzdžiais ir t. t.

Pas mus Lietuvoje būna 4 aiškiai vienas nuo kito besiskiriantieji metų laikotarpiai, būtent, du pagrindiniai: žiema ir vasara ir du tarpiniai: pavasaris ir ruduo; tuo tuo tarpu labai šiltas ir lietingas klimatas turi tik du laikotarpiu. Pirmas iš jų turi tik karščių ir šalčių laikotarpius, antras tik sausumos ir lietaus laikotarpius.

1. Pavasaris. Tarpinis laikotarpis, kai dienos eina ilgyn ir temperatūra nuolat kyla, labai gerai atsiliepią arklių sveikatai. Šiame laikotarpyje prasideda arklių organizmo energingas veikimas, bet su sąlyga, jei arkliams kiek galima ilgiau, dienos metu, pasilieka gryname ore, lauke, saulėje, šiek tiek apsaugant juos nuo staigių temperatūros atmainų ir nuo persišaldymų. Kadangi mūsų pavasarį labai daug purvo, todėl tame metų laikotarpyje daug arklių gauna gruodą. Kad to išvengtų, tiek kariuomenėje, tiek ir kiekvienas ūkininkas, dienos darbą užbaigęs, privalo išplauti arkliui kojas ir paskui sausai ištrinti jas vilnoniu skuduru. Jei arklys turi labai ilgus čiurnos šepetukus, tai pavasarį geriausiai juos nukirpti, kad darbo metu neliptų prie jų

purvas ir kad, darbą užbaigus, galima būtų prilipusi purvą gerai nuvalyti, numazgoti ir sausai ištrinti.

2. Vasara. Laikotarpis, pasižymjis ilgomis ir karštomis dienomis. Vasaros karščiai silpnina arklio organizmą, mažina jo apetitą. Arklys daug prakaituoja, visuomet nori gerti, tuo pačiu gi laiku įvairios musės ir vabzdžiai kankina jį, todėl vasarą arkliai žymiai suliesėja. Audringos dienos blogiausiai atsiliepia arklių sveikatai. Be priemonių, kurias nurodžiau anksčiau (šiltas oras), reikia dar griebtis šių:

a) arklių kanopos prieš darbą reikia gerai sutepti kokiais nors taukais, kurie apsaugoja arklio kanopą nuo karšto smėlio, o be to, neduoda kanopai išdžiūti ir sprogti;

b) dirbti rytais ir vakarais, t. y. kai mažesni karščiai;

c) jei tik galima, reikia vengti akmenuotų, kalnuotų ir dulkėtų kelių.

Vasaros metu, dėl anksčiau nurodytų priežasčių, daug arklių suserga; kai kurie jų blogai virškina pašarą, kiti įgauna nenormalią kraujo pulsaciją, dar kiti nei iš šio, nei iš to pradeda šlubuoti, arba ant kūno atsiranda mažos žaizdelės, iš kurių sunkiasi kraujas.

Ypatingo dėmesio vasaros metu arklio savininkas privalo kreipti į kovą su musėmis ir vabzdžiais. Kovoti su jais galima įvairiai: arklidėse reikia iškabinti klijuotus popierius, dezinfikuoti, baltinti jas kalkėmis, langus pridengti metaliniais tinkleliais, pro kuriuos musės negali įlįsti arklidėn. Be abejo, visos šios priemonės yra gan brangios ir todėl ne visiems prieinamos, todėl reikia griebtis paprasčiausios ir geriausios priemonės, būtent: palaikyti geriausią arklių, arklidžių ir jų apylinkių švarą. Kiekvienas mūsų galėjo pastebėti, kad svariame bute musių ar visai nėra, ar yra labai mažai. Ir atvirkščiai, bute, kur šeimininkė apsilėidusi, kur visur tik purvas ir šiukšlės, ar valgio trupiniai mėtomi ant grindų — musių debesys nuolat užia kambaryje.

Tas pat ir su arklidėmis. Jei arkliai bus gerai išvalyti ir išmazgoti, jei arklidės bus gražiai iššluotos, mėšlas bus toli nuo arklidžių išvežtas, ir visos šlapios vietos išbarstytos švariu smėliu — ten musių bus mažai, ir tokiose arklidėse arklys po sunkaus darbo galės ramiai pailsėti ir kitą dieną su naujomis jėgomis stoti į darbą.

Lauke, pereinant šlapias ir miškuotas vietas, kur musių būna daug, kavaleristas, jei tik tarnybos aplinkybės leidžia, privalo nusilaužti žalią šaką ir baidyti muses, apspitusias arklių. Vežikas gali tokiomis šakomis apkaišyti arklių, užkišdamas šakas už pakinktų. Bendrai, kiekvienas karys privalo šoku ar tokiu būdu nubaidyti muses, kandancias arklių ir tuo būdu sumažinti jo kankinimąsi. Arklys visuomet bus už tai dėkingas savo jojikui.

3. Ruduo. Rudenį dienos eina vis trumpyn, ir karštis mažėja; arkliams pradeda augti žiemos meto plaukai užtat jų oda veikia blogiau, arkliai pasidaro labai jautrūs staigiems temperatūros pakeitimams. Kaip ir pavasarį, arkliai dažnai gauna gruodą, todėl ir rudenį reikia ypatingo dėmesio kreipti į jų kojų švaros palaikymą. Oras dažniausiai būna lietingas ar ūkanotas, naktys gan šaltos, todėl darbą pabaigus, pirmiau reikia gerai išvedžioti arklius, paskui stipriai ištrinti šiaudais, išmazgoti ir sausai ištrinti kojas, uždengti gūniomis (tik kol atvės) ir pastatyti arklidėn.

4. Žiema. Dienos trumpos ir kartais labai šaltos, todėl atitinkamai privalo būti taikomas ir arklio darbas. Žiema įvairiai atsiliepia arkliams, tai pareina nuo to ar laikas yra šaltas ir sausas, ar šaltas ir drėgnas.

Šalta ir sausa žiema gerai atsiliepia arklių sveikatai, arklys linksmas, žvalus, turi gerą apetitą. Kuo arklys yra geresnio kūno, tuo geriau jis pakelia šalčius, todėl žiemos

metu labai naudinga padidinti arkliams dienos pašaro davinį. Bendrai, tokios rūšies žiema tik pataiso arklių sveikatą.

Šalta ir drėgna žiema labai blogai atsiliepia arklių sveikatai. Arklys negali gerai išprakaituoti prakaito, nes kūno dalelės nenormališkai susitraukia — užsidaro ir bendrai visas arklio organizmas pradeda lėtai ir tingiai veikti. Arklys liūdnas, blogai ēda, nežvalus. Be to, arklio organizmas darosi labai neatsparus visokioms ligoms. Ypač tokią žiemą daug arklių užsikrečia įvairiomis blogomis ligomis. Dažnai pas arklius atsiranda utelės ir kiti kenksmingi odos parazitai.

Oda daugely vietose plyšta, pasidaro žaizdelės, būna daug įvairių nelaimingų atsitikimų darbo metu, sąnariai sustinsta ir t. t. Bendrai, tokia žiema arklių sveikatai yra visai negeistina. Vienintelė kova su jos išdavomis yra pavyzdingas arklio ir arklidžių švaros palaikymas, geras ir švarus pašaras ir darbo valandų sumažinimas ir priežiūra.

Bendrai, kad žiemos metu tinkamai būtų užlaikytas arklys, reikia turėti gerą gūnią, gerai ir ilgai valyti arklius šriuopu ir šepečiu, tinkamai vėdinti arklidės ir negailėti arkliams šiaudų pakratoms.

Kp. Kr-tis.

Šokių vakarėliai.

Daugelis iš mūsų karių numato geriausią, t. y. kultūringiausią, progą pasilinksinti, rengdami šokių vakarėlių. Ne vienam teko dalyvauti minėtuose vakarėliuose ir parsinešti įvairiausių išpūdžių.

Prieš rengdami šokių vakarėlius, apsvastykime jų naudą, ar gausime tą dvasios peną, kurio ieškome? Paruostime vakarėlių programą, kad pasiektume savo tikslą, kad žmogus, prisiuostęs dulkių ir trokštąs tvankiame ore, susilauktų kokios nors naudos.

Šokiai tyrame ore yra savos rūšies mankšta, jeigu neišeina iš ribų. Tokie šokiai teikia vikrumo, taiso kūno sudėtį, lavina plaučių patvarumą. Bet mūsų vakarėliai, gal ne visada, duoda didelių minusų ne tik sveikatai, kišeniui, bet ir dvasiai. Gerai žinome, kad blogi poelgiai jaunuoli pradeda daugiau viloti, o gražų ir malonų elgimąsi mes praleidžiame beveik nepastebėdami. Taigi, mes kariai, kaip drausmingoji šeima Tautos idealams tarnauti, turime griežtai vengti ir daboti vienas kitą, neleisti, kad mūsų tarpe įsisaknytų blogi palinkimai.

Rengiant šokių vakarėlius, ypatingai turime daboti mandagumo tarp savęs ir su atsilankiusiais svečiais. Tinkamai elgdamiesi rodysime pavyzdį kitiems, o kaip reikiant susitvarkę, turėsime teisės reikalauti to pat iš kitų. Mūsų tarpe rengiamuose vakarėliuose dažnai atsilanko menkos doros mergelių, bufetuose gaunama „baltoji“, šokių salėje viešai rūkoma; žinome, kad tai yra žalinga, bet vis tik kasdieninio gyvenimo sąlygose panašūs reiškiniai mummyse egzistuoja...

Taigi, rengdami ateityje šokių bei žaidimų vakarėlius, kad nesilankytų panašūs žmonės, kurie duoda progos žeminti kitus, palaikykime tvarką šokuose, kai esti daugiau publikos, kad nereikėtų daužytis pečiais bei laiptoti ant kojų, pašalinkime „prašmatniusius“ bufetus, kuriuose gaunami svaigalai, nebūkime „Molio Motiejais“, lūpas pakabinę žiopsodami, įneškime daugiau linksmumo ir jaukumo, o tuomet ne tik patys laiką linksmai praleisime, bet ir kitiems bus malonu dalyvauti. Be to, pasistenkime pavyzinti šokių vakarėlius bent deklamacijomis bei monologais ir kitais galimais įvairumais, o taip pat nevarykime laukan tautiškų žaidimų.

Turėkime vilties ir pasiryžimo, kas negera — pašalinsime.

Vienutis.

KARIUOMENĖS

Pagerbė karžygi Eimutį. Š. m. kovo 18 d. sukako 10 metų, kai garbingai žuvo kareivis Pranas Eimutis. Minimą dieną Kauno karo komendantūra iškilmingai minėjo šias sukaktuves, pagerbdama buvusį savo komendantūros kareivį — Nepriklausomybės karų karžygi.

8 val. įvyko iškilmingos pamaldos Kauno įgulos bažnyčioj. Po šv. mišių ir atgiedotų gedulo giesmių prie papuošto ir žvakėmis apšviesto katafalko, komendantūra ir Karo Policijos Mokykla nuėjo į kapines prie Eimučio kapo.

Eimučio kapas buvo gražiai papuoštas ir apšviestas žvakėmis. Karžygio paveikslas ant kryžiaus-paminklo ir šalia jo dega du aukurai kapui teikė didingą ir garbingą vaizdą. Karo Policijos Mokykla išsirikiavo prie karžygio kapo, kur buvo atgiedotos gedulo giesmės. Gusarų kapelionas kun. Vaišnora savo trumpame pamoksle priminė Eimučio nuopelnus ir kilnią karžygio mirtį, ragindamas sekti jo pavyzdį. Po pamaldų, griežiant gedulo maršą, komendantūra uždėjo ant kapo vainiką.

Aviacija. Priesaika. Kovo 10 d. įvyko aviacijos jauniems kareiviams priesaika. Kadangi diena buvo gana šalta ir be to, pati A. Freidos bažnytėlė maža, tai priesaika įvyko 2 oro esk. kino salėj. Kun. Vaišnora atlaikė šv. mišias ir pasakė turiningą pamokslą. Pamaldų metu griežė dudų orkestras. Po pamaldų atlikta priesaika.

Po priesaikos aviacijos viršininkas nurodė jiems, kad jie, prisiekdami, atliko kilnias piliečio pareigas ir nuo šios valandos yra tikri krašto gynėjai. Taip pat pabrėžė, kad ateity sunkus darbas mus karius laukia — atvaduoti priešų okupuotą Lietuvos dalį su sostine — Vilnium. Už taip visiems brangią Tėvynę ir už mūsų sostinę Vilnių sušukta 3 kartus valio. Orkestras sugriežė Tautos himną. Taip pat sušukta 3 kartus valio už Respublikos Prezidentą ir už Lietuvos vyriausybę.

Kitų tikybių kareiviams priesaika buvo atskirai.

Po priesaikos viršininkas pareiškė karininkams ir instruktoriams tarnybos vardu padėką už gerą jaunųjų kareivių lavinimą.

Po pietų prisiekusieji buvo nuvesti nemokamai į dalies kiną.

Kelio akmenėlis.

Pionerių batalionas. Paskaita. Kovo mėn. 1 d., pionerių bat. klūbe laikė paskaitą Ž. Ūkio Rūmų atstovas tema „Paukščių ūkis“. Prelegentas, žinodamas vyrų mintis, aiškia ir suprantama kalba išaiškino, jog tas klausimas reikia žinoti ne tik moterims, bet ir vyrams, nes jis duoda gerų pajamų. Savo kalba taip suįdomino visus, kad kai kuriems ilgai vaizduosis iki šiol jiems užmiršta višta su didele pinigų krūva.

St. Vištgaidys.

Priesaika. Kovo 6 ir 7 d. įvyko jaun. kareivių žinių patikrinimas, o kovo 8 d. priesaika. Visas b-as, 6-št. pulko orkestro lydimas, nuėjo į Šančių įgulos bažnyčia.

L. e. bataliono vado pareigas mjr. Grigaliūnas pasveikino jaunus kareivius eilinio laipsniu. Be to,

trumpa ir jausminga kalba kvietė rimtai stovėti tėvynės sargyboje. Po to, iškilnių maršu praėjo visas b-as pro l. e. b-o vado p. mjr. Grigaliūną. — Jaunieji ir senieji eiliniai pakeltu ūpu išsiskirstė į kuopas.

St. Malakauskas.

Ryšių b-no mokomos kuopos kareivių dainų koncertas aviacijos puskarin. ramovėj, ats. vyr. pusk. M. Liuberskiui diriguojant. Gražu ir malonu yra pasiklausti kareivių skambios dainos, kada jie žavi klausytojų sielas.

Šančiai beveik kiekvieną dieną, o retkarčiais visa Lietuva ir užsienis gėrasi ryšių b-no mokomos kuopos kareivių choru. Kovo 10 d. ir aviacijos dalies kareiviai turėjo progos pasiklausti jų dainų. Choras padainavo mums 18 dainelių.

Dainos gana gerai nusisekė ir mūsų šeimoms paliko malonų įspūdį.

Pasibaigus koncertui, klausytojų vardu virš. Grigonis pareiškė chorui padėką ir sušukta už choristus 3 kartus valio.

Klausytojas Čepstas.

1 gusarų D. L. Et. K. Jonušo Radvilos pulkas. Švietimas Praeitais metais pulke buvo tik keturi analfabetai. Rudenį, vykstant į atsargą, visi mokėjo rašyti ir skaityti.

Nors kavalerijoje yra sunkiau su švietimo pamokomis, nes daug laiko užima ruošia, bet eskadronų ir būrių vadų pastangomis visas laisvas laikas stengiamasi sunaudoti švietimui.

Daug sunkumų tenka turėti nesant skaityklos ir jokios didesnės salės. Visi išsiilgę laukia, kada baigs statyti salę, kurioje bus skaitykla, didelė scena vaidinimams, pulko kareivių bibliotekos patalpa ir kinas.

Biblioteka. Pulko kareivių bibliotekoje yra per tūkstantį tomų knygų. Šiomet už skirtus iš pulko ekonominių sumų pinigus nupirkta 151 knyga. Gautas iš vakarėlių pelnas skirtas knygų aptaisymui ir muzikos instrumentų įsigijimui.

Metų pradžioje buvo skaitytojų 274, pabaigoje 307.

Daugiausia skaito pulko štabas, toliau seka muzikantų komanda, ūkio komanda ir eskadronai. Daugiausia skaitoma rudenį ir pavasarį; mažiausiai vasarą, nes pulkas išvyksta į ganyklas.

Dėl „Kario“. Užklausus kareivių apie „Kari“, daugumas pageidauja, kad jis būtų didesnis. Daugumas pageidauja daugiau apysakų, feljetonų, kautynių aprašymų ir apie tuos laikus, kada mūsų tėvai po dešimt metų tarnaudavo kitose kariuomenėse.

Šiaipjau dėl „Kario“ turinio visi džiaugiasi.

Liktinių puskarininkių vinietai. Pulko fotografas baigia dirbti likt. pusk. vinietai.

Paveikslai. Dail. Jeneris, pulko užprašytas, piešia didelį paveikslą, kuris vaizduos pulką, jojantį parado aikštėje.

Paveikslas netrukus bus baigtas.

V. p. Dovydenas.

2 6-št. D. L. K. Algirdo pulko karius vasario 28 d. 17 val. agronomas Šidlauskas laikė paskaitą „Apie pievų pagerinimą“.

Paskaita buvo labai įdomi ne tik kariams — ūkininkams, bet kiekvienam, norinčiam savo žinių akiratį praplėsti.

Prie progos tenka pažymėti, kad algirdiečiai neturi tinkamos salės, kur tvarkingai visi sutilptų. Esama 2 bat. valgykla dalinasi į 2 kazematu, o tokioje salėje ir lektorius, ir klausytojai negali būti visiškai patenkinti.

Po paskaitos prelegentas užklausė, ar norėtų klausytojai panašaus turinio paskaitų. Pasigirdo teigiami atsakymai, tik nevienodi. Vieni norėtų apie pieno ūkį, kiti apie gyvulininkystę, tretį apie sodus ir t. t.

Algirdiečiai, dėkodami 1-am Ž. Ū. Rūmų prelegentui agr. Šidlauskui, laukia jo dar arba kito su panašia paskaita.
M.

Jonavos įgula. Nuo pereinamųjų metų gruodžio mėn. 1 d. atskira pėstininkų kuopa apsigyveno naujose labai patogiose ir gražiai įrengtose kareivinėse. Prieš tai teko gyventi labai nepatogose sąlygose, išsimėčius po visą miestelį — piliečių butuose. Kareivinėse yra įrengtas geras, 4 lempučių „Telefunken“ firmos, radio imtuvas. Laisvalaikiais kareiviai klausosi įvairių paskaitų, kariuomenės pusvalandžio ir koncertų. Kareiviams geriausiai patinka vyrų choro koncertai.

Vyr. san. pusk. Vladas Grigaras.

4 art. pulkas. Aukos nukentėjusiems. Karininkai nukentėjusiems Šiaurės Lietuvos gyventojams šelpti, paaukojo apie 200 litų ir, be to, karininkai ir liktiniai puskarininkai nutarė aukoti per šešius mėnesius po 2% iš savo algos.

Puskarininkiams 4 klasių programos kursai. Pulko vado rūpesčiu steigiami kursai vidurinės mokyklos 4 kl. cenzui įgyti. Šiam tikslui prašyta iš Karo Mokslo Valdybos vadovėlių. Gavus vadovėlių kursai bus tuojau pradėti. Lektoriais bus patys karininkai. Puskarininkiai kursų labai pageidauja ir jais būtų patenkinti. Dabar keletas viršilų ir puskarininkių lanko lietuvių kalbos 4 klasių kursus prie Vilkaviškio „Žiburio“ realinės gimnazijos. Dauguma puskarininkių, dėl užsiėmimų ir tarnybos, negali tų kursų lankyti ir todėl jie turėtų likti be aukštesnio išsilavinimo; steigiami kursai ir tokiems puskarininkiams padės.

K. S. D. pulko skyriaus 1929 metams valdyba. Įvykusiame pulko sporto skyriaus narių susirinkime išrinkta 1929 m. valdyba, kurion išrinkti: vyr. leit. Dapkus, vyr. ltn. Baliūnas, vyr. ltn. Grudzinskas, viršila Januška ir vyr. pusk. Plaušinitis. Ši valdyba pasiryžo daugiau kreipti dėmesio į kareivių lavinimą sporte ir ruošti įvairias pramogas. Valdybės priešakyje yra vyr. ltn. Dapkus, nepamainomas darbininkas sporto ir švietimo srityse. Jo iniciatyva organizuota pirmoji pulke futbolo komanda ir ji lig šiam laikui padarė gana gerą pažangą (1928 m. kariuomenės nugalėtojas). Jis dirba visose sporto ir švietimo šakose. Jau keleri metai kai jo organizuotas stygų orkestras sėkmingai koncertuoja. Be to, yra suruošęs daug vakarų su vaidinimais ir pasilinksminimais. Turėdamas sporto ir švietimo srityje nemažą prityrimo, atliekamą laiką nuo užsiėmimų ir tarnybos pašvenčia šiems kilniems tikslams. 1929 met. sporto skyriaus valdyba, turėdama savo priekyje ne-nuilstamą darbininką, galės daug naudingų darbų nu-dirbti.
V. p. Benas Jablonskis.

Sportas. 4 artilerijos pulkas — Kybartų „Sveikata“ 1:3:0. Kovo mėn. 17 d. 14 val. pulko aikštėje buvo draugiškos futbolo rungtynės tarp 4-to artilerijos

Po baltos žiemužės klodu.

pulko ir Kybartų „Sveikatos“ I komandos. Abi komandos, nors vėjas šaltas, išėjo į aikštę futbolo kostiumais. Šiurpus vėjas žaidėjus raginte ragino vesti smarkų ir gyvą žaidimą. Dėl vėjo ir vietomis snieguotos ir slydžios aikštės, komandos negalėjo tikslaus žaidimo vesti. Kombinacijos prie vartų pasibaigdavo netiksliais arba silpnais smūgiais į vartus. Vasaros metu žaidimas būtų davęs geresnių rezultatų. Bet artileristai, būdami persvaroj, laimėjo rungtynes su rezultatu 3:0, antriems metams laimėdami Suvalkijos meisterio vardą ir jo neatiduodami buvusiam kelerių metų to vardo meisteriui.
V. p. B. Jablonskis.

4 pėst. pulkas. Jau prieš karą pagarsėjusios „Dainos“ dr-jos vietos skyrius dažnai pajvairina mūsų karių gyvenimą, suruošdamas vaidinimus.

Šių metų vasario mėn. 11 d. šaulių teatro salėje dovanai vaidino tris vienveiksmias komedijas: „Jaunikis“, „Badas ne teta“ ir „Jaunikis nusižudė“. Vaidinimas puikiai pasisekė. Mes, kariai, už tai labai dėkingi ir linkime „Dainos“ dr-jos dramoms kuopelei išsivystyti į nuolatinį teatrą, gi jos pirmininkui p. Karkai ilgiausių metų.

Šiaurės Lietuvai šelpti pulko karininkai nutarė nuo vasario m. 1 d. per 6 mėn. aukoti po 2% iš savo algos.

Liktiniai puskarininkai ir laisvai samdomi tarnautojai per 6 mėn. nutarė aukoti iš gaunamos algos atitinkamą sumą ir jau kovo mėn. pirmom dienom įnešta Valst. Bankan 118 litų.

Neatsiliko ir būtiniosios tarnybos kareiviai. Pasiryžo sumažinti savo išlaidas ir aukoja kas kiek gali. Vasario mėnesį tokių aukų surinkta 349 litai 7 ct.

Karininkų šeimų Moterų Dr-jos Panevėžio skyrius Šiaurės Lietuvai šelpti gegužės mėn. pradžioj ruošia pasilinksminimą su loterija. Jau pradėti loterijos rengimo darbai. Kiek teko matyti, išlošimai bus gražūs ir įdomūs, daugiausia pačių ponių rankdarbiai.

Vietos karių kapai iki šiol nesutvarkyti, todėl sudaryta kapams tvarkyti komisija.

Šiais metais žadama jie sutvarkyti ir prie kiekvieno kapo pastatyti cementinis kryžius.

Vietos visuomenės ir pulko karių lėšomis karių kapuose statomas, pagal skulptoriaus Žikaro projektą akmens paminklas.
R.

K A R I Š K O S Ž I N I O S.

Latvių savanorių moksleivių kuopos 10 m. sukaktuvės.

Š. m. vasario mėnesio pabaigoje Latvijoje įsisteigė 5-ji pės-tininkų pulko moksleivių savanorių kuopos dalyvių draugija.

1919 metais prie minėto pulko buvo įsteigta savanorių mok-sleivių kuopa iš Cesės (Vendeno) ir Valmiero miestų moksleivių 17—19 metų amžiaus. Ši kuopa dalyvavo kautynėse per Latvijos nepriklausomybės karą Žiemų Latvijoje. Toje kuopoje buvo 130 moksleivių. Kautynėse prieš bolševikus ši kuopa turėjo ir nuosto-lių: 8 žuvo ir 20 buvo sužeisti.

Minėtoji kuopa ypatingai pasižymėjo žvalgymo tarnyboje. Daugumas tos kuopos karių ir dabar tebetarnauja Latvijos kariuo-menėje jau karininkais, o kai kurie šiandien užima aukštas vietas valstybinėje tarnyboje.

Dabar visi 1919 metais tarnavusieji toje kuopoje susivienijo į draugiją.

Minėtos kuopos žyglams pagerbti š. m. birželio mėnesį šiai draugijai bus įteikta kuopos vėliava Žiemų Latvijos aukštesniųjų mokyklų ir visuomeninių organizacijų vardu.

Aizsargų kavalerijos instruktorių kursai.

Prie latvių kariuomenės kavalerijos pulko kasmet įsteigiami kavalerijos instruktorių kursai aizsargams. Paprastai šie kursai trunka dvi savaites. Į šiuos kursus kiekvienas aizsargų (šaulių) pulkas siunčia po 20—30 aizsargų.

Kursuose išeinama sutrumpinta kavalerijos puskarininkų pa-rengimo programa. Daugiausia dėmesio kreipiama į jojimą, lauko užsiėmimus ir dujų karą.

Beveik visuose aizsargų pulkuose yra po vieną aizsargų es-kadroną ar komandą.

Aizsargų propagandos savaitė.

Aizsargų organizacija rengs visoje Latvijoje aizsargų propa-gandos savaitę, kuri truks nuo š. m. kovo mėn. 30 dienos ligi balandžio mėn. 6 dienos. Per tą savaitę visuose miestuose ir miesteliuose bus rengiamos paskaitos aizsargų organizacijos propa-gandos tikslui; šios paskaitos bus laikomos kasdien ir per ra-diofoną. Bus taip pat surengta loterija 30 000 latų sumai (60 000 litu). Daugumas per loteriją lošiamų daiktų bus aizsargių (moterų) dirbinių.

Didžiojo karo nuostoliai.

Bulgarų „Karo istorijos rinkinyje“ (1927 m. Nr. 5+6) surašyta įvairių valstybių, dalyvavusių didžiajame kare, nuostoliai belai-sviais.

Valstybė	Paimta nelaisvėn priešų karių	Pakliuvo priešų nelaisvėn karių
Rusija	1.500.000	2.000.000
Prancūzija	590.000	466.000
Anglija	420.000	360.000
Italija	250.000	150.000
Serbija	150.000	120.000
Bulgarija	109.000	?
Š. Amerikos J. V.	45.000	3.000
Belgija	25.000	35.000
Rumunija	10.000	150.000
Graikija	8.000	15.000
Portugalija	3.000	?
Japonija	3.000	?

Jei suskaičysim, kiek įvairiuose kraštuose buvo mobilizuota žmonių, tai išeis, kad vienas paimtas nelaisvėn karys tenka 7 mo-bilizuotiems bulgarams, 10 amerikiečių, 10 rusų, 11 serbų, 13 an-glių, 14 prancūzų, 15 belgų ir 22 italams.

Per did. karą rusai paėmė iš priešų kautynėse — 3600 pabū-klų, anglai — 3500, prancūzai — 3050, italai — 2400, amerikie-čiai — 1500, serbai — 500, belgai — 500, portugalai — 70, ru-munai — 60, japonai irgi 60, pagaliau graikai — 50 pabūklų.

Oficiali Sovietų armijos statistika.

Š. m. vasario mėn. 23 d. raudonoji armija šventė savo 11 metų sukaktuves. Ta proga patys bolševikai patiekė gana įdomią ir charakteringą savo armijos statistiką, nušviesdami armijos gyva-vimą ir plėtimąsi per 11 metų.

1. *Armija skaičių šviesoje.* 1914 m. rusų kariuomenėje buvo 1,423,000 žmonių, 1918 m. — 106,000, 1919 m. — 433,000, 1920 m. — 3,538 000, 1921 m. — 4,110,000, 1922 m. — 1,590,000, 1923 m. — 703,000. Nuo 1924 m. raudonosios armijos skaičius gana pastovus; viso priskaitoma — 562,000 žmonių.

2. *Visuomeninė caro ir raudonosios armijos sudėtis.* 1913 m. caro armiją sudarė: 14,1 procentų darbininkų, 69,3 proc.

valstiečių ir 16,6 proc. iš kitų sluoksnių. Raudonosios armijos dabartinė sudėtis tokia: 18,1 proc. iš darbininkų, 71,3 iš valstiečių ir 10,6 proc. iš kitų sluoksnių.

3. *Komunistų skaičius raudonojoje armijoje.* 1920 m. ko-munistai sudarė raudonojoje armijoje 34 proc. bendro visų komunistų skaičiaus SSSR. 1918 m. raudonojoje armijoje komunistų buvo 35,000; 1919 m. — 121,681; 1920 m. — 278,040; 1921 m. — 192,427; 1927 m. — 90,583; šiuo laiku bendrai — 99,226.

4. *Raudonoji armija tautybės atžvilgiu.* Rusų kareivių joje randama — 64,8 proc., ukrainiečių — 17,4 proc., gudų — 4,2 proc., žydų — 2,1 proc., totorių — 2 proc. Visos kitos tautos iš bendro raudonosios armijos skaičiaus sudaro mažiau negu 2 proc.

5. *Kultūrinis ir švietimo darbas raudonojoje armijoje.* Nė vienas kareivis neišeina iš raudonosios armijos eilių, nepramo-kęs skaityti ir rašyti. Per visą raudonosios armijos gyvenimą arti 545,000 beraščių išmoko skaityti ir rašyti, tarnaudami kareiviais.

Raudonoji armija šiuo laiku turi 1,523 bibliotekas su 9,000,000 knygų, 730 klubų. Kareiviams kinomatografų priskaitoma ligi — 640; 1925 m. tokių kinomatografų turėjo tik — 308.

Kultūros ir švietimo darbininkų būrys raudonoje armijoje šiuo metu siekia ligi 7,628 žm. Tie švietėjai, gerai paruošti, gyvai varo kultūrinį ir švietimo darbą kareivių masėj. Todėl raudono-sios armijos kareivis išlavintas ir sumanus.

S P O R T O K R O N I K A.

Dar vienas „išlaidoms“. Pagarsėjęs amerikietis—lietuvis boksininkas Jack Sharkey—Žukauskas nugalėjo dar vieną įžymų amerikietį boksininką Striblingą, likdamas vienintelis kandidatas į pasaulio sunkaus svorio bokso čempionus.

Dabartiniu metu Žukauskas yra vienintelis žmogus, kuris taip garsina lietuvių vardą ne tik Amerikoje, bet ir visam pasaulyje. Prieš rungtynes visi Amerikos dienraščiai dieną iš dienos aprašinėjo kiekvieną jį žingsnį — ką dirba, valgo, kaip apsi-rengęs, koku automobiliu važinėja ir t. t. Sharkey yra pirmasis boksa mėgiantis amerikiečių visuomenėje, tai galima buvo pastebėti iš lažybų, nes publikos lažybose daugiausia figūravo Sharkey. Lažybų santykis buvo 8:5 Sharkey naudai.

Rungtynės įvyko žinomam amerikiečių kurorte Miami, Flo-ridoj Sharkey nugalėjo Striblingą punktais. Iš dešimties roundų jis laimėjo septynius. Striblingas laimėjo tik vieną roundą, nes kiti du roundai baigėsi lygiomis. Bendrai, Striblingas negalėjo ly-gintis su Sharkey smūgių taikumu ir smarkumu. Sharkey atrodė patenkintas, kad jam pavyko nugalėti jaunas Striblingas, kurs yra kilęs iš garsios amerikiečių boksininkų šeimos.

Finansiniu atžvilgiu rungtynės pavyko labai gerai. Apmo-kėjus boksininkus ir kitas išlaidas, rungtynių rengėjams liko 50.000 dol. gryno pelno. Sharkey gavo 100.000 dolerių. Striblingas „vos“ 25.000 d. Bilietai buvo nuo 5 iki 25 dol.

Amerikos spauda tvirtina, kad dabar Sharkey yra vienintė-lis kandidatas į pasaulio čempionus. Spėjama, kad dar šią va-sarą bus suruoštos naujos bokso rungtynės su buvusiu pasaul. bok-so čempionu Jack Dempsey.

36 mil. litų už vieną žaidėją. Anglijoje dabartiniu metu eina derybos tarp kelių futbolo komandų apie perleidimą vieno profesionalo žaidėjo, už kurį reikalaujama 14.000 sv. — mūsų pi-nigais tai sudaro apie 36 mil. litų. Šis garsusis futbolistas yra škotas Džemsas, priklausąs Prestono klubui. Atkaklios varžytynės eina tarp Liverpulio ir Mančesterio komandų. Prestonas už savo žaidėją reikalauja 9000 sv. grynais pinigais ir „priedo“ Liverpulio arba Mančesterio vartininką. Kaina tokio varūninko sudaro 5000 svarų.

100.000 vietų, o norinčių daugiau. 27 balandžio Londo-ne, Vemblejo stadione, įvyks finalo futbolo rungtynės Anglijos taurei laimėti. Šiomis rungtynėmis anglai labai domisi. Nors rungtynės įvyks dar greit, bet stadiono administracija, kur vyks rungt., jau nuo senai gauna užsakymų vietoms paštu. Tas reika-lavimas prašoko jau ir normas, nežiūrint, kad stadionas talpina tik (!) 100.000 žiūrovų. Stadiono administracija buvo priversta net išleisti aplinkraštį, kur rašo, kad pinigai bus siunčiami atgal siun-tėjams.

Tarptautinės šaudymo rungtynės. Kovo mėn. 7—9 d. Berlyne įvyko tarptautinės šaudymo rungt. iš mažo kalibro šautu-vų. Pirmą vietą laimėjo anglai, antrą — švedai, trečią — vo-kiečiai ir ketvirtą — lenkai.

Prie progos verta bus paminėti šios rūšies sporto augimą Vokietijoje. 1920 m. prie įvairių sporto klubų šaudymo sekcijos turėjo vos 30 narių, kitais metais 16.000, už penkių metų 320.000, o šiais metais prašoko jau per 600.000 nariu. Drauge augo ir šaudybos reikmenų gamyba. Kai 1920 m. buvo tik 1 fabrikas, išdirbęs mažo kalibro šautuvus ir šovinius, tai šiais metais statis-tika rodo 5 fabrikus, gaminan. šautuvus ir 15 fabrikų gaminan. šovinius.

Jonas Giria.

I rikiuotę

Visokių dalykų būna:
Čia svajoji, čia sugriūna...
Pamanai — bus geras daiktas,
O žiūrėk jau viskas baigta!

Ūkio kuopoj antram būry
eilinis Kazys Batūra,
su mėsa pavalgęs kruopų,
popiet vaikščioja po kuopą:

Vakar gavo jisai laišką
nuo mergiotės iš Pabaisko —
viskas būtų lyg tvarkoje,
kai pats viską surokuoja.

Tiktai vienas daiktas bloga,
jis net jaučias nepatogiai —
rupūžiukas laišką rašo
ir vieno dalyko prašo:

Nepatinka, mat, mergiotei,
kad Kazys jos nerikiuotėj...

Ir kai pats pavarto laišką,
kaip ant delno matyt aiškiai:
negerai, kad nerikiuotėj
jau ir jam, ne tik mergiotei.

Ką darysi? Taip jau lemta...
susimąsto. Lūpą kremta;
ir mintis graži ateina —
jaučia ateitį, kaip dainą.

Dar neaiškiai lyg iš pradžių,
o paskiau, tai eina skradžiai...
nusvajoja — bus neprastas
ir pražydi, kaip radastas.

Prasilaužt kaip nors ir gal vis...
Žmogus juk tai laimės kalvis!

Vėl pamąsto; „gal neverta...“
Bet kai laišką tik pavarto,
kur jam rašo iš Pabaisko
melsvos akys geros, vaiskios: —

„...Iš manęs jau visos juokias;
Tu su kuopa ta rokuokis...“
O toliau: „...Kazeli, ei, vis —
Ūkio kuopoj — ne kareivis...“

Ten tik kalvis arba račius,
o jei ne — netikęs stačiai...
su ta kuopa vis kaip nors tu
pagalvojęs išsiverstum...

Greit kita diena išaušo,
Šastl! mintis jam į pakaušį:
reikia duoti pareiškimą,
te mokomon kuopon imal

Sėda užu stalo, rašo,
iškomandiruoti prašo.

Trejetą dienų palaukus,
praneša: viršila šaukia!

Batūra tik valos, šveičias,
„...kad tik kaip reikia nueičiau...“
Ir po keleto minučių
eina, kojas trenkia drūčiai!

Viskas, rodos, lyg tvarkoje
ir tuoj prieš viršilą stoja:
pagarbą kulniu sukerta.
taip, kaip prieš vyresnį verta.

Viršila jį tuoj apžiūri
ir paklausia: „ar Batūra?“
Aukštyn ranką, „taip“ atsako,
net prakaitas skruostais teka.

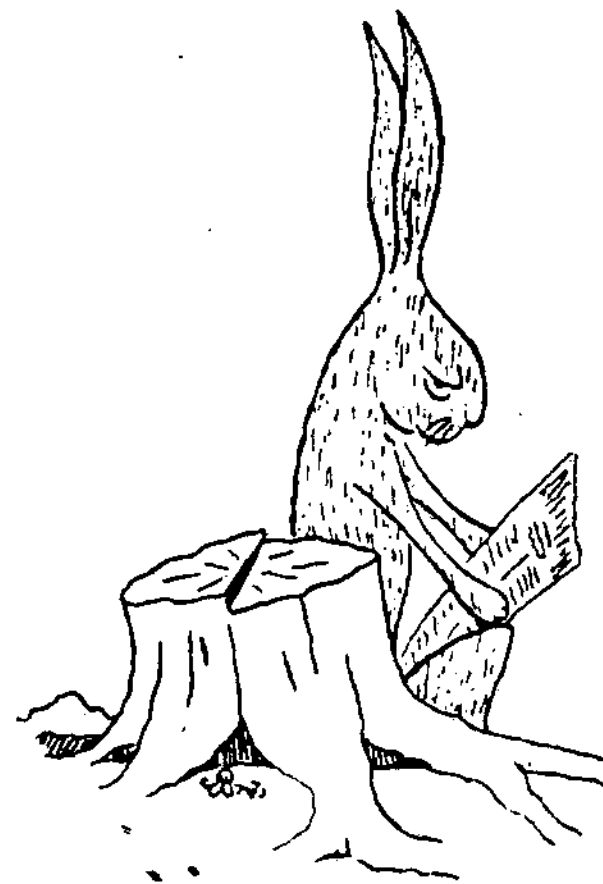
Stoja tiesiai išsitempia,
tik akis pavarto kampu...
„Atstatyti!“ — viršila taria;
Kaziui graudu pasidarė:

Jis, mat, buvo ir užmiršęs,
jog saga nestipri diržo —
Stojus prieš viršilos veidą,
visas diržas atsileido!..

Taip be nieko grįžo kuopon,
per pietus vis srėbė kruopas;
o laiškai vis: „nu, Kaziukai,
gal jau tu ne kuopoj ūkio...“

Tik vėliau, nebe naujokas,
kai drausmės daugiau pramoko,
Sutikimą greitai gavo
ir išsikomandiravo.

Tada jau parašė laišką,
jog ir jis jau vyras, reiškiai
„...Nesijuokite, mergiotės,
ašai jau senai rikiuotėj...!“

Keistos armijos.

Atrikos milžiniškos baltosios skruzdėlės yra pavojingiausios iš visų gruobonių. Jos žygiuoja siaura vora, bet tokia ilga, kad nusitęsia keletą mylių, ir kol visos pro tam tikrą vietą praeina, tenka laukti daugiau ne 12 valandų. Sutikusios pakeliui sunaikina visa, kas tik gyva, net liūtus ir dramblius suėda ligi kaulo. Užklyptų sodybų gyventojai, kur numatomas „žygio kelias“, bėga iš namų ir slepiasi sulindę vandeny, artimiausios upės ar ežere, kol dingsta „armija“.

5 litrai degtinės ir 1 litras pieno.

Statistikos duomenimis Maskvoje išgeriama degtinės beveik 5 kartus daugiau, kaip pieno. Yra apskaičiuota, kad jei visi Maskvos gyventojai lygiai gertų, tai kiekvienam iš jų per metus tektų išgerti beveik po 5 litrus degtinės ir tik po 1 litrą pieno.

Zinoma, tikrumoje to nėra. Ne visiems būtinais reikia išgerti po 5 litrus degtinės: mažamečius vaikus pavaduoja nuo tos „pareigos“ jų tėvai, bet užtat atiduoda jiems savo „porcijas“ pieno. Ranka ranką mazgoja.

Atitaisymas.

„Kario“ Nr. 9 įdėta „Putinėlio“ žinutė, antrašte „Ryšių batalionas“, kur kalbama iš pradžių apie įtaisydamą Ryšių b-ne kino, o paskui apie Pionierių bataliono ašišuotojus. Autorius panašiomis žinutėmis tik klaidina karius ir visuomenę, nes nežino, kad Ryšių batalione jokio įtaisyto kino nėra ir nebuvo ir kad Ryšių batalionas su rašomomis ašišomis, darkančiomis lietuvių kalbą, nieko bendro neturi.

Ryšių bataliono vadas.

Redakcijos prierašas. „Kario“ redakcija atsiprašo Ryšių batalioną dėl įvykusio nesusipratimo ir ateityje įspėja, ne tik Putinėlį, bet ir kitus korespondentus, kad rašydami apie įstaigas ir atskirus asmenis, pirmiausia gerai iširtų dalyką ir neklaidintų nei redakcijos, nei skaitytojų.

Klausimai ir atsakymai.

Kl. Tarnavau viename pulke muzikantų k-doj auklėtiniu. Pasibaigus sutartam laikui, buvau paleistas ir įstojau į kitą dalį be jokios sutarties. Paprašius mane paleisti iš dalies pasirodo, kad turiu tarnauti iki šaukimo mano metų kariuomenėn.

Ar turi teisės mane sulaikyti sakydami, kad aš įsakyme pulkui esu pažymėtas tarnauti iki šaukimo mano metų kariuomenėn?
Mokinys.

Ats. Nežinant tikrų priežasčių, sunku atsakyti. Tik tiek tenka pasakyti, kad tokio įstatymo nėra, kuris leistų sulaikyti auklėtinį ilgiau tarnauti kariuomenėj, negu sutarty yra numatyta. Jeigu nėra pasirašyta tokios sutarties, tai be rimtų priežasčių, vargu galėtų užlaikyti.

Kl. 1922 m. vedžiau ūkininkaitę, nepaimdamas jokios dalies. Mano žmonos tėvas yra miręs 1917 m., nepaskirstęs tarp vaikų turta. Jos motina dar tebėra gyva. Mano uošvio ūky gyvena pilnamečiai jo sūnūs ir pasilikę šeimininkauti nenori duoti mano žmonai dalies.

Ar mano žmona galėtų gauti dalį iš bendro ūkio?

Viršila F. Petrauskas.

Ats. Jeigu minėtas turtas yra Kaunijoje ir Tamstos žmona turi daugiau kaip 31 metus, tai jau nebegalėtų dalies atieškoti, nes galima tik per 10 metų po tėvo mirties. Jeigu Suvalkijoje, tai galima atieškoti per 30 metų. Reiktų kreiptis teisman. Duktė gauna 1/7 turto dalį.

Kilnojamoji geležinkelių biblioteka. Katovicų valstybinių geležinkelių valdyba įsteigė kilnojamoją biblioteką, patalpintą 2 specialiai įrengtuose vagonuose. Biblioteka turi 4500 tom. Knygos gerai parinktos, vaikams sudarytas atskiras skyrius. Vagonai kursuoja atskirai, prikabinami prie garvežio. Sudarytas ir paskelbtas geležinkeliečių žiniai bibliotekos judėjimo tvarkraštis. Stocių viršininkai turi bibliotekos katalogus ir skaitytojai iš anksto gali parinkti knygas ir įteikti jų sąrašą stoties viršininkui arba budėtojui. Pastarieji per telefoną praneša knygų sąrašą bibliotekos vedėjui, kai biblioteka dar stovi kaimyninėje stotyje. Atvykus bibliotekai į stotį, vedėjas paduoda atrinktas knygas stoties viršininkui pagal reikalavimą, o viršininkas duoda jam kvitą ir gražintas perskaitytas knygas.

Skaitymas nemokamas. Kiekvienas skaitytojas gali gauti 3 tomus vienam mėnesiui. Geležinkeliečiai nepaprastai uoliai skaito, ypač daug reikalaujami lenkų rašytojai:

Sienkevičius, Reimontas, Kraševskis, Radzevičiūtė, Prūsas ir Ožeskienė.

Geležinkelių valdyba rūpinasi tinkamai biblioteką papildyti.

A. R—as.

Galvosūkių 7 nr. sprendimas.

1) Bernardas Drobika — „Kario“ bendradarbis.

2) Motiejus Tombakys, Kulva — svetimų kalbų mokytojas.

Teisingai išsprendė šie: 1) gr. Jonas Dryža (2 ulonų p. 2 esk.), 2) vyr. pusk. K. Vadžišius (1 p. p. št.), 3) eil. A. Stakniūnas (4 p. p. 2 kulk. kp.), 4) A. Vasiliauskas (A. Šančiai), 5) Povilas Sirgėda (Ž. Šančiai), 6) virš. Juozas Lisas (9 p. p. 1 kulk. kp.), 7) virš. V. Rakauskas (9 p. p. 5 kp.), 8) gr. Pranas Kunca (Karo Pol. Mok.), 9) vyr. pusk. Jonas Paliulis (2 p. p. 3 kp.), 10) ats. vyr. pusk. J. Marma (II k. ap. št.), 11) vyr. pusk. Bujinauskas (9 p. p.)

Galvosūkis 10 nr.

(Vertin. 3 tš.).

ABCD × EFGHI = ACGEFHIBD

Kiekvieną raidę reikia pakeisti skaitmeniu (išskiriant nulį). Keturių skaitmenų skaičius padaugintas iš penkių skaitmenų skaičiaus duoda naują, kuriame yra visi devyni skaitmenys. Rasti tuos skaitmenis.

SKAITYKIT IR PLATINKIT MĖNESINĮ
MOKSLO, BLAIVYBĖS IR SVEIKATOS
LAIKRAŠTĮ

„SARGYBA“.

„SARGYBA“ duos populiarių straipsnių iš įvairių mokslo sričių, supažindins skaitytojus su naujausiais mokslo laimėjimais ir išradimais.

„SARGYBA“ plačiai rašys sveikatos klausimais, patars, kaip apsisaugoti nuo įvairių ligų, kaip pačiam pasigdyti, pailginti gyvenimą ir t. t.

„SARGYBA“ kovos su įvairiomis dvasios negaliomis ir gyvenimo nenormalumais, k. a.: bedievybe, girtavimu, ištvirkimu ir t. t.

„SARGYBA“ bus ne tik turtinga, bet ir gražiai iliustruota, didelio formato su viršeliais.

„SARGYBA“ nuo kovo mėnesio iki galo metų kaštuos tik 5 lit. Visi „Sargybos“ skaitytojai, kurie sumoka po 5 litus, gaus „Laimės“ kalendorių ir dalyvaus „Sargybos“ loterijoje. Šiais metais „Sargybos“ loterija bus labai turtinga.

PRIEDUS gaus tik tie skaitytojai, kurie užsisakys iki kovo mėn 30 dienos.

„SARGYBA“ su priedais bus duodama dovanai tiems platintojams, kurie surinks ne mažiau kaip 6 metinius skaitytojus.

Skubėkit užsisakyti 1929 metams iliustruotą žurnalą „Sargybą“.

Adresas: „SARGYBOS“ adm.-cija, Kaunas, Liaudies namai, tel. 349.

Kaina visiems.: metams 8 lt., pusmečiui 4 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai. Atskiras nr. — 30 ct. **Skelbimai:** petito eilutė 50 ct.; prieš tekstą dvigubai. **Adresas:** Kaunas, Nepriklausomybės aikštė.

Leidžia Vyr. Št. Karo Mokslo Valdyba.

Redaktorius kpt. Balčiūnas.

Akc. „Spindulio“ B-vės spaustuvė. Kaune.

Šio nr. išspausdinta 2.400 egz.

89 39 685